

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sz. kor egyszer 20 fill.
minden követ. sz. sz. 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Szombat, január 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- Königsegg Lajos gróf milliós keresete apja ellen.
- Aradi uri éányból olasz vezérkari kapitányné.
- Két igazságügyminiszter a sajtóreformról.
- Párbajozók a fényképező gép előtt.
- Williamos világítás a Hegyalján
- Forradalom Albániában?
- Költői vita a jégpályáról.
- Közönség nélkül.
- Tarkaságok.

Hatóság és szakszervezet.

Arad, január 16.

Legvégén a háromnapos, bőbeszédű közgyűlésnek alig tíz-tizenkét városatyja jelenlétében, történt valami, a minnek a jelentősége mellett kár lenne elhaladni. A munkanélküliek között kiosztandó ötezer koronás segítség ügyénél, Nagy Sándor dr. indítványára, kimondta a közgyűlés, hogy a segélyosztást a munkás-szakszervezetek bevonásával intézi el.

Ez természetes, logikus határozat. A munkás-szervezetet, amelyek hivatásuknál fogva munkaközvetítéssel is foglalkoznak, tudhatják legjobban, hogy kik és milyen mértékben szorolnak rá a pillanatnyi segítségre, mert hiszen a város által megszavazott összegből csak erre telik. A hatósági segélynyújtásnak, különösen, ha az a rendőri kézen megy keresztül, néha erős a szégyenbélyege és gyakran csak a végső nyomor uncsolja az embereket, hogy ezért jelent-

kezzenek. Amikor azonban a segély formája a munkástársak, a munkanélküliekkel egy sorban levők bevonásával nemcsak enyhébb lesz, de annak alamizna-szine teljesen elvész, több kilátás van arra, hogy a közpénzekből adott segély jó helyekre kerül.

A feljegyezni való a dologban más: az első eset ez, a mikor Aradon szakszervezetet hatósági akcióba vonnak be. Nem azért említjük föl ezt, mintha a munkásoknak ebben különös megtiszteltetést kellene látni, hanem mint annak a haladottabb gondolkodásnak jelét, a mely a munkások testületeit, magukcsinálta önkormányzati szerveit elismeri. Milyen nagy távolság ez Andrássy Gyula óta, aki belügyminiszter korában a szakszervezetek működését felfüggesztette, helyiségeiket lepecsételtette, és az üldözés egyéb módjaiban részeltette a szakszervezeteket! Most ugyanaz a rendőrkapitány, aki akkor a belügyminiszter rendeletét végrehajtotta, együtt dönt a szakszervezetek vezetőivel a város segélyének kiosztása fölött.

A város határozata önkéntelenül Tisza István gróf felfogásához simul, aki egyik beszédében, — ha jól emlékszünk, ép aradi beszámolóiban egyikeben — szükségesnek mondotta az olyan intézményeket, a melyek a munkásságot az önkormányzati életre nevelik. A melyben a munkás lelkébe

edződik az a felfogás, az a felelősség, hogy valamiben határozván, az öszszesség igazi érdekeit tekintse; hogy ne cselekedjék a maga érzése, hiúsága, hangulata, tetszése szerint, hanem úgy tegyen, a hogyan az ötköz bizalommal felruházott csoportok, tömegek jó sorsa kívánja. A magyar munkásság politikai küzdelmeit, e küzdelem tulzásait, gyakori és célnélkül való általános sztrájkjait sok megítélés érte, de a szakszervezetek, a munkásság gazdasági alapon létesült közösségei a gazdasági ellenfelek között is jó véleményt szereztek maguknak s megérették arra, hogy a hatóság is elismerje őket.

Fontos ez azért is, mert itt is, ott is, hol a városházán, hol a városházán kívül fölmerül a terv, hogy szociális ügyosztályt, szociális bizottságot és hasonlót kell teremteni. Mire teljesen kialakul a képe annak a valaminek, a mit ilyen cím alatt teremteni akarnak és mire program is lesz a címhez, szakosztályhoz és bizottsághoz, akkor, úgy képzeljük, a munkásság együttműködése föltétlenül szükséges lesz azoknak a községi intézmények megteremtéséhez, hatósági intézkedések életbeléptetéséhez, amelyek tulnyomó részben a munkásosztály helyzetén kell, hogy javítsanak. A „rólunk, nélkülünk“ elve nemcsak a politikában helytelen, de a társadalmi akciókban és a községi életben. Láttunk már jó célu, derék

Cserepek.*

Irta: Hegedűs Gyula.

Szokott vakációcs utamra indultam. Velence, dig jól esik, azután egy kiesit Milánó, Verona, Verona. Lejjebb nem igen lehet a nagy fejen, — Nápolyba, Rómába — az más úókra való.

A keleti pályaudvar másodosztályu várótermében ültem. Jöttek-mentek az emberek. Iszonyu zuhanással csukták be a nagy ajtót. A portás egyhangon trombitálta az induló vonat állomásait.

Egy fiatal, szinte gyermekarcu pap — újdonsült káplán — sebesen ment előttem, egyenesen a portáshoz.

— Nyole órakor, mindjárt beszállás, — szólt a portás, anélkül, hogy ránézett volna.

— Köszönöm! — Hamarosan lerakta utitáskáját, meg a felöltőjét. Elszaladt a bejáró ajtóig, majd hirtelen visszafordult, megnézte óráját, egy pillanattig gondolkodott, aztán a mellettem levő székre leült.

Szemben velem egy szemüveges, egyszerűen, falusiasan öltözött, jóarcu öreg uriaszony ült. Az ölében egy üvegforma, papirosba csavart, bekötözött valamit szorongatott. Hol letette, hol felvette, látszott, hogy nagyon gon-

dozza. Egyszer csak nagyot koppant az üveg és összetört. A dunsztos lé csurgott az asztalra, a ruhájára. Szó nélkül, ijedten nézett egy darabig. A káplán oldalvást rámpislantott. Mind a ketten elszoritottunk egy nevetést. Az öreg asszony, szegény, érezte, hogy valamit mondani kéne, legalább is: — A ménkü esapja meg! — Erre aztán mind a ketten elneveltük magunkat, de még ő is, szegény, elmosolyodott.

— Kelenföld, Sárosd, Sárbogárd, Dombóvár, Kaposvár, Zákány, Zágráb, Fiume felé gyorsvonat, beszállni!

Nagy rohanás az ajtó felé. A kis káplánnal egy kupéba kerültünk. Egy fél fülke volt. Szótlanul helyezkedtünk el. Ketten voltunk csak. Egy hely még üres volt, amikor az öreg asszony kukkantott be az ajtón és letelepedett. Mikor tekinteteink találkoztak, mind a hárman elmosolyodtunk. Elindultunk.

Gépileg nyultam a szivartárcám után. Ez már olyan szokása a szivaros embernek vasúton. Ha kell, ha nem, az ember rágyújt. Azután újságot vesz a kezébe és mire minden előkészületet megtett a kényelemre, megjelenik a kalauz és kéri a jegyet.

Az öreg asszony Sárbogárdon volt kiszállandó.

- De megállunk-e, kérem?
- Hogyne, persze, meg!
- De én tovább akarok ám menni Szegszárdra, megvár-e a vonat?
- Meg, meg!

— Fiuméig?

— Igen! — felelte a káplán és szinte elpirult bele.

— Köszönöm, — mondja a kalauz, ujja hegyével sípkájához bökkve és bevágta az ajtót, ahogy csak tudta.

— Juj! — mondta az öreg asszony.

— Szintén Fiuméig? — fordult felém a káplán.

— Igen. És aztán Velencébe.

— Ah! Velencébe? Akkor együtt tartunk.

Az öreg asszony Sárbogárdon kiszállt. Egyedül maradtunk. Mind a ketten egyszerre szólaltunk meg:

— Szegény öreg asszony! — és elneveltük magunkat. Még egy ideig variáltuk a dunsztos üveg dolgát. Aztán következett a bemutatkozás.

Nagyon örülök, hogy olyan utitársra akadtam, aki már járt a szép Olaszországban. Régióta ez az én legfőbb vágyam. Mikor Zambón káplán lettem, elhatároztam, hogy a legelső megtakarított összegemből Velencébe utazom. A plébános ur, egy aranyos, kedves, jó ember, szívesen megengedte. Kétheti szabadságom van. Oszközölte ki, neki köszönhetem. Hálás is leszek iránta! Van egy kis pénzem az útra. Vigyázva fogok költeni, hogy maradjon egy kis ajándékra való. Elhatároztam, hogy elmegyek Páduába és onnan egy szép kis Szent Antal-szobrot hozok neki. Milyen boldog lesz. Az ő kedves, egyszerű, fehér

* Mutatvány Hegedűs Gyula „Köszönöm” című most sajtó alatt lévő műveiből, mely a szerző saját kiadásában elnik meg, de megrendelhető a Tolnai Világlapja utján is, füzeve 3 korona angol bár leközölésben 10 korona.

propagandákat és alkotásokat, amelyek kudarcot vallottak csak azért, mert a munkásság attól idegennek érezte magát; és viszont, a kisebb jó-nak is több az értéke, ha azt a munkásság nem mint felülről jövő kegyet, leereszkedő alamizsnát, hatósági humanizmust látja, hanem olyasmit, amelynek megszerzésében neki is része van. A községi élet emez új, modern mezőjén, de egyebütt is, helyet és szót kell a munkások testületének adni, — addig is, amíg ezt előbb vagy utóbb, de mindenesetre teljes jogon, magában a törvényhatósági bizottságban is megszerzik.

Két igazságügyminiszter a sajtóreformról.

(A képviselőház ülése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 16.

Ma egészen csöndes ülés volt a Háznak nyugodtan folytatták a sajtójavaslat tárgyalását több kevesebb obstrukciós szellemmel. Az ülés elején Székely Ferenc volt igazságügyminiszter személyes kérdésben felszólalt, hogy védelmezze a miniszter korábban vallott álláspontját, Balogh Jenő igazságügyminiszter tegnapi beszédével szemben; a védekezés azonban nem igen sikerült, mert Balogh miniszter is azonnal felszólalt és újból rámutatott Székely Ferenc következetlenségére.

(Védekezik a volt igazságügyminiszter.)

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegy órakor megnyitja az ülést és bemutatja az összeférhetlenségi bizottság jelentését, a mely szerint a mentelmi bizottság tegnapi ülésén Farkas Pállal szemben nem állapította meg az összeférhetlenségét, fölolvassák.

Pirkner János előadó benyújtja a pénzügyi bizottság jelentését az egyes ármentesítő társulatok segítéséről szóló törvényjavaslatról.

Székely Ferenc személyes megtámadtatás címén szólal föl. Az igazságügyminiszter, úgy mond, már novemberi beszédében is, de tegnap is arra hivatkozott, hogy ha a napirenden lévő sajtójavaslat büntető-expedició a sajtó ellen, akkor ezt az expedíciót nem ő indította, hanem

még a koalíciós kormány, amelynek Polónyi Géza volt az igazságügyminisztere és hogy folytatta ezt az előkészítő munkát ő is igazságügyminiszter kerében. Ő semmi jelét sem adta annak, hogy a sajtóreformot napirendre akarja juttatni, sőt ellenkezően többször kijelentette, hogy nem szándékozik a sajtóreform ügyében javaslatot tenni a Háznak. Amikor ebben az ügyben a minisztériumban neki előterjesztést tettek, rögtön kijelentette, hogy az előterjesztést még elolvasni sem hajlandó. Már most kéri az igazságügyminisztert, mi alapon állította azt, hogy a szóló 1911-ben még szükségesnek tartotta a sajtóreformot, most pedig nem tartja szükségesnek?

Elnök kéri a szónokot, hogy röviden nyilatkozzék, mert a házszabályok csak arra adnak jogot.

Székely Ferenc: Kérem, egy félreértés van köztem és a kormány között, azt akarom eloszlatni.

Pongrácz János gróf: Amíg itt volt a pártban, addig nem mondta, hogy félreértés van.

Székely Ferenc röviden befejezi szavait azzal, hogy rája következetlenséget sohasem fognak bizonyítani.

(A következetlen Székely.)

Balogh Jenő igazságügyminiszter kijelenti, hogy nem állította soha, hogy a sajtóreformmal azonosította magát Székely Ferenc, de azt nem tudta megmagyarázni, hogy ha nem akart reformot csinálni, miért kért tíz szakembertől véleményt e kérdésben. Ha nem akar a miniszter valamivel foglalkozni, akkor ráírja az aktára: irattárba teendő. De ha kiadják az aktát szakembereknek, akkor ez azt jelenti, hogy a tárggyal foglalkozni kíván. Hiszen a folszólított szakemberek hetekig és hónapokig igen komoly munkát végeztek a folszólítás következtében. Székely Ferenc, aki a munkát bizonyára meg tudja becsülni, hiába nem dolgoztatta volna a jogtudósokat.

Ezután áttér a Ház a napirendre, a sajtójavaslat tárgyalására.

(A sajtóreform ellenzői.)

Jármy Béla igen hosszasan foglalkozik a javaslat bírálatával, a terjesztésre vonatkozó rendelkezésekkel. A mi a posta szerepét illeti, nincsen megelégedve a javaslat ama rendelkezésével, hogy a posta minden lapot egyenlő díjért köteles szállítani, mert a javaslat eme rendelkezésének nincsen szankciója, nincs kimondva, hogy milyen büntetésben részesül, aki a törvény rendelkezését nem teljesíti. Biztosítani kellene a terjesztés szabadsága érdekében azt is, hogy a pályaudvarokon bármely lapot árusíthassanak. A javaslatnak állítólag

az a kimondott célja, hogy a sajtót megszabadítsa a parazitáktól. Ahelyett, hogy ezt az intenciót követné, megsebzti a sajtó-üzletesség munkásait. Fel kellett volna állítani az újságírók kamaráját. Csodálkozik, hogy az igazságügyminiszter ilyen politikai természetű törvényt hozakodott a Ház elé.

Jármy Béla beszéde után Huszár Károly a Ház határozatképtelenségét akarta megállapíttatni, de az elnök szünetet rendelt el és szünet után már határozatképes számban jelentek meg a képviselők.

Szabó István (nagyatádi) részletesen tárgyalja a sajtójavaslatot és kijelenti, hogy a mostani sivar politikai viszonyok között nem lehet ilyen javaslatot tárgyalni a Házban.

Utána Szmracsányi György szólal fel, aki mindenképp tiltakozik a törvényalkotás mai rendszere ellen, amely egymásután csorbítja meg alkotmányos fegyvereinket. Kéri, miért olyan sürgős a javaslat tárgyalása? Beszéde további folyamán kéri a kereskedelmi minisztert, mi jogon tiltja el az ellenzéki lapokat a pályaudvarról s mi jogon ad a kormány például olyan előnyt a Budapesti Hirlapnak, hogy újságcsomagjait még az expresszvonatokon is szállíthatja. A törvényjavaslatot nem fogadja el.

(Házszabályvita Polónyi miatt.)

Szmracsányi beszéde alatt Polónyi Géza felment az elnöki emelvényhez és Vermes Zoltán jegyzőnek bejelentette, hogy összeférhetlenségi bejelentést akar tenni. A jegyző a közlést tudomásul vette. Mikor azután Szmracsányi befejezte beszédét s az elnök Szász Pál a következő szónokot, Horváth Mihályt hívta fel, Polónyi közbekiáltott:

— Összeférhetlenségi bejelentést akarok tenni.

Elnök: Már felhívtam a szónokot.

Polónyi: A házszabályok 139. szakasza értelmében minden időben tehetek összeférhetlenségi bejelentést.

Elnök: Majd ha az ülés véget ért.

Polónyi: Micsoda terror ez? Tehát nem hagynak összeférhetlenségi bejelentést tenni?

Andrássy Gyula gróf: Ez az elnöki önkény már türethetetlen.

Horváth Gyula emelkedett ezután szólásra. Kifogásolja a sajtójavaslatnak a kolportázsra vonatkozó intézkedéseit s a terjesztésre vonatkozó rendelkezéseket. Ostffy Lajos szintén részletesen foglalkozik a javaslattal, majd az elnök bejelenti, hogy Polónyi Géza összeférhetlenségi bejelentést akar tenni.

Polónyi: Nekem a házszabályok különben is jogot adnak ehhez. Összeférhetlenségi és mentelmi bejelentést minden időben lehetett tenni. Az elnök szerint csak akkor tehetek összeférhetlenségi bejelentést, amikor az el-

szobájában az imaszámolyra teszem le és csak akkor veszi észre, mikor eléje térdel reggeli imádkozáskor.

A kis káplán annyi szeretettel, lelkesedéssel beszélt a plébános úrról, hogy szerettem volna látni is.

— Milyen ember, ugy korra? Idős?

— Hófehér a haja, ném nagyon öreg, 62 éves, de galambosz! Jóságos, bájos ember. Zambó aranyos szép falu. A parókian hatalmas hársak, kert közepén hófehér kis ház, három szobával. Egyik ebédlő, másik háló- és dolgozószoba egyben. Nekem a kertre néz a kis szobám. Sok szép könyvem van. Negyven kötet. Az bizony. A templom kicsiny, de nagyon szép. Az orgona már egy kicsinyt fujtat. Egy-két hang mindig kimarad. A tanítóval azért jól tudjuk az „ite missa est”-et. Ott senki sem akarta elhinni, hogy én Olaszországba megyek. Majd viszek nekik emléket. Katinak is. A gazdaasszonynak. A tanítónak is, meg a hűgának.

Itt ránéztem épen. A káplán kisé elpi-
rult.

Es kanyargott a gyorsvonat össze-vissza. Zárabban ebédtünk. A kis káplán nagyon halkan beszélt a vasuti étteremben, mert — úgy mond — csunya egy horvát fészék ám ez. Itt még hallani sem szeretik a magyar szót. Egy kis rövid és halk politika után elrobogtunk Fiume felé.

Jött a Karszt sziklás vidéke. A káplán

szemében diadalmas ragyogás látszott, mikor megpillantotta Piasenál a csillogó Adriát.

A hajón szegényke rögtön megkapta a tengeri betegséget, pedig csendes volt a tenger és sima, mint a tükör. De mikor annyit duruzsoltak a fuléba a tengeri betegség ezerféle szimptomáját. Képződött és mikor a hajó kifordult a kikötőből, rögtön elsápadt. Levonult és csak éjjel kukkantott fel hozzám a fedélzetre.

Velencére nézve bőven el volt látva utasításokkal. Olcsó szálloda, jó penzió stb.

Ugy 11 órakor, mikor a Márk-téri ismerős galambjaimmal egy stanieli kukoricát megettem, bementem a templomba.

A kis káplánt ott láttam térdelni. Mélyen elmerülve buzgón imádkozott. Nem igen találkoztunk azután. Egy két napra elmentem Velencéből és visszatérve nagyon is kerestem a magányosságot. Elveztem a csendességet és a mint valahol hangos, lármás beszédet hallottam, rögtön tudtam, hogy magyar van jelen. Elkerültem az ismerősöket, hogy ne kérdezhessék tőlem, hogy vagyok? Meddig maradok? Mikor jöttem?

Egy vén gondoliere átcepezt podgyászommal együtt a hajóra. Szomorúan ültem a fedélzeten. Indulóban voltam hazafelé. Az én kis káplánom is felmászott a lépcsőn. Örömmel üdvözöltük egymást. A karján valami csomagot tartott, mint a karon ülő gyermeket szokás. Egy szo-

bor volt. Pádusi Szent Antal szobra. Páduban vette a plébánosnak.

Elmondta, hogy még nem is akart hazajönni, de fogytán van a pénze. Ez a szobor 50 lira volt. 80-at kértek érte, de valahogy lealkotta 50-re. Aztán most a többi ajándékokra nem jutott pénz. Van ugyan még valamelyes, de majd Pesten vesz a Katinak meg a tanítóknak valamit, amire rá lehet fogni, hogy Velencéből való.

— Szeretném megmutatni, de nem merem kicsomagolni. Nagyon kényes dolog és többé nem tudnám úgy bekötni, ahogy volt. Nem mertem a táskamba tenni. Össze-vissza dobálják és eltörhetik. Gyönyörű szobor. Majd a kezemben tartom. Ugy mégis csak biztosabb.

Nagy gyönyörűséggel beszélt mindenről. A szép templomokról, képekről, szobrokról. A tenger, a fürdő, a dal.

Gyönyörködtem szép, romlatlan lelkében, ifjúságában, szinte gyermekes boldogságban. Ugy szorongatta azt a szobrot, mint a gyermek az első fakatonát. Cepelte, dédelgette folyton. És az az átkozott tengeri betegség, mikor megint elővette, aggódva kért meg engem, hogy addig fogjam meg csak, míg ő — rosszul van. A hajón, vasuton mindenütt az ölében volt Szent Antal. Nem mert bejönni az étkezőkocsiba, mert félt, hogy a szobornak valami baja esik.

— Csak már otthon volnánk, — mondotta. — Hogy fog örülni a plébános ur! Na!

nőknek tetszik. Majd megteszem a bejelentést, de nem akkor, mikor az elnöknek tetszik, hanem akkor, amikor nekem tetszik.

Tisza: István gróf reflektált Polónyi szavaira. Kijelenti, hogy ebben a Házban senkit sem akar az összeférhetlenségi bejelentés megtételében gátolni. Nem hiszi, hogy legyen olyan fontos összeférhetlenségi bejelentés, amelynek a fontossága egy-két órától függne. Elismeri, hogy egy összeférhetlenségi ügynek a helyzetbe való bedobása teremthet kedvező s zituációt, de a dolgok lényegét egyáltalában nem érinti. A házszabályok minden képviselőnek megadják a jogot, hogy összeférhetlenségi bejelentést tegyen.

Sághy Gyula közbekiált: Ez nem igaz.

Tisza István: Az eszmeeserének ez a modora jobban illik a vásárcsarnokba.

Kijelenti ezután a miniszterelnök, hogy a régi gyakorlat minden képviselőnek annyi jogot adott, hogy konfiskálta a Ház jogait. Mikor Héderváry Lehel összeférhetlenségi bejelentését megtette, már letárgyalták a napirendet, így tehát senkinek a jogát nem korlátozták.

Sághy Gyula személyes megtámadtatás címén szólal fel.

Tisza István gróf erre kijelenti, hogy sajnálja a Sághy Gyulával szemben — már korára való tekintettel is — használt erősebb kifejezést, de kérnie kell a közbeszólót is parlamentárisabb kifejezésekre.

Szász Károly elnök elmondja, hogy tudomására jutott a miniszterelnöknek sértő kifejezése, de a történetek után az esetet tárgyalannak tekinti.

Andrássy Gyula gróf szólal fel ezután az összeférhetlenségi bejelentés kapcsán s kijelenti, hogy az elnök álláspontját tévesnek tartja, mert az helytelenül kapcsol össze két fogalmat. A bejelentés nem tárgyalás.

Tisza István gróf válasza után **Apponyi Albert** gróf arra utal, hogy a többség még a saját házszabályait sem tartja be.

Szász Károly elnök napirend indítványt tesz, amely ellen felszólal Erdélyi Sándor.

Rakovszky Iván elismeri, hogy a házszabályok kezelése nagy megfontoltságot és gyakorlatosságot követel, de sohase elhamarkodottságot.

Az elnök kijelenti, hogy nem tévedett, mert az ő jóhiszeműségéhez szó sem férhet. Amit tett, azt előre megfontolva tette s az helyes.

Balogh Jenő igazságügyminiszter szintén

Ha ön ismerné őt! Milyen kedves, jó ember és milyen öröme lesz!

Rettentő unalom után, füstösen, porosan, piszkosan végre bedöcögünk a keleti pályaudvarba. Egyszerre másztunk ki. A kis káplán, karján a Szent Antallal a kijáratig kísért. Melegén megszorította a kezemet.

— Nagyon örültem, hogy együtt utazhatunk. Én még ma megyek haza. Egy kis valami ajándékot veszek és megyek. Nagy öröm lesz otthon!

— Tisztelem ismeretlenül a plébános urat.

— Köszönöm. Alászolgája.

— Isten velem!

És ebben a pillanatban egy szaladó ember, aki torkaszakadtából kiabált valami Samura, hogy várja meg őt, míg a podgyászat kiváltja, nekimegy a káplánnak.

A Szent Antal lezuhant a kőre és ezer darabra török.

— Pardon! — szólt és elszaladt.

Megdermedtem. A káplán némán, szótlanul állott. Sápadt volt. Szemében egyszerre két nagy, fényes könnyesepp ragyogott.

Odaléptem hozzá.

— Ejnye! Ejnye! — Egyéb nem jött ki a torkomon.

A két könnyesepp végigpergett az arcán.

— Persze, persze. Kinevettem azt a szegény öreg asszonyt... tudja... a dunsztos üveggel... Megvert az Isten.

azt vitatja, hogy az elnök házszabálykezelése helyes volt.

A Ház ezután elfogadta az elnök napirendi indítványát s a jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés fél nyolckor véget ért.

Königsegg Lajos gróf milliók keresete apja ellen.

— A kivágott hitbizományi erdő. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 6.

Ismeretes dolog, hogy Aradmegye egyik leggazdagabb mánása, **Königsegg Fidél** gróf és fia, **Königsegg Lajos** gróf közt évek óta nagyon feszült a viszony. **Königsegg Lajos** gróf, mint a családi hitbizományi vagyon várományosa egymásután indította a pörököt atyja ellen, aki — az ő állításai szerint — megkárosítja a hitbizományt. A fiatal gróf, aki jelenleg Bécsben lakik, jogtanácsosai, **Héder Lajos** dr. budapesti és **Veliciu Romulus** dr. aradi ügyvédek útján most ismét *milliók pört* tett folyamatba atyja ellen, azt állítván, hogy **Königsegg Fidél** gróf törvényellenesen kivágatta a hitbizomány egy 2500 holdas erdejét s ezzel a vagyont kisebbitette.

A **Königsegg**—**Rothen-féle** tauri hitbizományi birtok területén — mondja a kereset — 1879-ben 2500 katasztrális hold területű vágásra alkalmas erdő volt. Ekkor **Königsegg Fidél** gróf volt a hitbizomány hasznélvezője.

Amikor azonban 1902-ben a hitbizományt felbecsülték, a birtokon nemcsak, hogy vágásra alkalmas, de egyáltalán semmiféle erdő nem volt.

Az 1879: XXXI. t. e. (erdőtörvény) és az ezt követő újabb törvényes határozatok és miniszteri rendeletek kimondják, hogy hitbizományi erdő csakis üzemterv szerint kezelhető s az üzemterv által előírt határok közt használható ki. Miután azonban **Königsegg Fidél** gróf a törvény ellenére üzemterv nélkül kihasználta, kivágatta az erdőt, ennek értékével csökkentette a hitbizomány értékét. A 2500 katasztrális holdnyi erdő értéke holdanként legkevesebb 500 koronára tehető s így a teljes összeg, amelylyel a hasznélvező **Königsegg Fidél** gróf a hitbizományt megkárosította, 1.250.000 korona.

Ezután **Königsegg Lajos** gróf a keresetben hivatkozva arra, hogy neki, mint a hitbizomány első várományosának joga van a megcsontított hitbizományi vagyon helyreállítását követelni, kéri a törvényszéket, kötelezze **Königsegg Fidél** gróft arra, hogy az elvont 1.250.000 koronával a hitbizományi vagyont kiegészítse s a felmerült költségeket viselje.

Az érdekes ügyben ma volt a pörfelvétel, amelyen **Königsegg Fidél** gróf képviselőjében **Lukácsy Lipót** dr. aradi ügyvéd jelent meg. Itéletet három-négy hónap múlva hoz a törvényszék.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Nem vall a kürtösi merénylő felesége.

A vizsgálati fogságban lévő **Mladin Miklós** ma a fogházban meglátogatta felesége. Ezt az alkalmat felhasználva **Domonkos László** vizsgálóbíró ki akarta hallgatni **Mladinnét**, aki azonban kijelentette, hogy ez idő szerint még törvényadta jogával élve férje bűnpörében nem kíván vallomást tenni. Mint ismeretes, az Aradi Közgazdasági Bank az anyagi ügyek rendezésére csak néhány heti haladékot adott **Mladinék**nek, akiknek január 10-én kellett volna a házból és kocsimából kiköltözniük. A terminus már lejárt, de **Mladinné** és gyermekei még

nem költöztek ki, mert a szerencsétlen és teljesen magára hagyott asszonyt nem akarta senki háborgatni. Megirtuk azt is, hogy **Mladinné** kérvényt nyújtott be az aradi törvényszék vádtanácsához, amelyben férjének kaució ellenében való szabadlábra helyezését kéri. Ezt a kérvényt most **Mladinné** visszavonta, mert **Mladin** védője, **Krisán György** dr. úgy van meggyőződve, hogy amint a vizsgálat véget ér, vagyis amint **Hámoryt** kihallgathatják és sérülésének orvosi látletét beszerzik, **Mladint** amugy is szabadlábra helyezi a törvényszék. Ha azonban ez nem következne be, a család újból felajánlja a kauciót.

§ **Uj ügyvéd.** Az aradi ügyvédi kamara **Miclea Szévé**r dr. ügyvédet, Arad székhellyel, az ügyvédek lajstromába felvette.

VÁROS ÉS MEGYE.

Villamos világítás a Hegyalján.

(A hegyaljai motoros ajánlata Aradmegye előtt)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 16.

Az arad-hegyaljai motoros vasut a múlt évben hegyaljai vonalain megkezdte villamos üzemét, melyhez az áramot a Gyorokon létesített villamos áramátalakító telep osztja szét a vonalakra. A gyoroki telep dynamói oly nagy mennyiségű áramot szolgáltatnak, hogy azt a vasuti üzem nem használja fel teljesen és épen ezért a motorosvasut igazgatósága már a múlt évben azzal az ajánlattal fordult Aradmegye törvényhatóságához, hogy a motorosvasut vonala mellett fekvő hegyaljai községekben villamos világítást hajlandó létesíteni. Az ajánlatban a vállalat egységes szerződés tervezet mutat be és kérte, hogy a vármegye járuljon ehhez a szerződés szöveghez hozzá és az egyes községekkel csak az egységes szerződés-elfogadása után egyezik meg a vállalat igazgatótósága a világítási árakban. Miután az újabb áramvezetékek több helyen a táviró és telefon vezetékek közelében haladnak el, szükséges volt a nagyváradi posta- és távirdaigazgatóság véleményét is meghallgatni és a postaigazgatóság képviselőjében kiküldött műszaki tanácsos jelenlétében ma tárgyalta **Schill József**, vármegyei főjegyző a hegyaljai villamosvasut ajánlatát. A műszaki tanácsos egyúttal, mint a vármegye részéről megbízott szakértő is, részt vett a tanácskozásban, amely késő délutánig tartott. A megbeszélésekbe a főjegyző természetesen belevonta az érdekelt járások vezetőit, **Uj. Salacz Gyulát** a máriaradnai és **Faragó Istvánt**, a világosi járás főszolgabíróját is. A hegyaljai községek számára a villamosvilágítás nagy fejlődést jelent és épen ezért a vármegye a kérdést teljes jóakarattal intézi el.

A siket-néma iskola államosítása. A Kultuszminiszter arról értesítette **Varjassy Lajos** polgármestert, hogy Aradra küldi **Bielek Aladár** dr. miniszteri titkárt, aki tárgyal a város képviselőivel az aradi siket-néma iskola államosítása ügyében. **Bielek** dr. holnap érkezik Aradra. Minthogy egy internátus létesítését is tervezik, a miniszter kiküldötte telkeket is megtekint.

Megvásárolt éremgyűjtemény. Arad város törvényhatósági bizottsága mai közgyűlésén, perfektuálta **Abrai Lajos** nyugalmazott főigazgató éremgyűjteményének megvételét. A vételár hétezer korona, ebből négyezer koronát a város, három ezer koronát a Múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége térít meg.

Költői vita a jégpályáról.

(Teljesítik a korcsolya-egylet kérelmét.
A városi közgyűlés harmadik napja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 16

Minden szenzáció hárem napig él és a városatyák általános megcsodált szorgalma a közgyűlés harmadik napjára szerencsésen elfoszlott mint a buborék. Akik nem voltak ott a mai ülésen, szívből sajnálhatják. A premier izgalmainál is többet nyújtott a mai nap. Forró és elektromos volt a levegő, a vitázó kedv elérte a parokszizmusát és csodálatraméltó, de úgy van, Arad város közgyűlése ma, tanácskozásának harmadik napján két órát szentelt a — poézisnek. (Sunya háttérű és klikkek szája ize szerint megnyilatkozó anyagi verekedés helyett, napsugár, egészség, fa és gyermek érdekében keltek birokra egymással erősek és gyengék.

Határozottan ez a megkülönböztetés stilszerű a mai közgyűlés vitájában résztvevőkre. Csupa acélizmus, széles mellű, egészséges tüdejű és kemény öklű legény csatázott a Korcsolya-egylet kérelmének teljesítése mellett, míg a vékonypénzü, kistermetű, roskadozó inu „modernekek” igyekeztek gáncot vetni az egészséges, frisseségtől duzzadó gondolat elé, amelynek ereje azonban sokkal impozánsabb volt, semhogy akár Tolnai János dr. éles eszü, akár Krenner Miklós dr. édes szavu szofizmái, vagy Kertész Miksa dr. szangvinikus és kevés szimpatia keltő kiszólásai árthattak volna neki. Amit a józan ész parancsol, az ellen hiába volt a szóhare, Aradon az egyedül lehető és a korcsolya sport sok ezer hive által természetesnek felismert helyen, a műjégpálya létesülni fog és bizonyára gyönyörködve legeltetik szemüket azok is majd az ott kibontakozó színes nagyvárosi képen, akik ma — szemet hunytak az élet és a tények igazsága előtt.

Mielőtt a nagy ütközetre felvonultak volna a küzdő felek, az isteni béke költözött be a közgyűlés termébe. Mintha a körülmények is kedvezni akartak volna a természet imádók harcához, úgy készült neki a törvényhatóság, mint maga a természet.

Csend a vihar előtt.

A Hungária teksztik gyár ismeretes telekcsere kérvénye indította meg ugyanis a mai tanácskozást és az a csodálatos dolog történt, hogy a felvonuló vihar felhők közül kisütött az egyetértés napja. A tanács javaslatának meliorizását maga Varjassy Lajos polgármester kérte és Nagy Sándor dr. indítványának elfogadását javasolta. Eszerint a telek csere egyelőre nem történik meg, hanem a polgármestert megbizta a közgyűlés, járjon el a honvédelmi miniszternél, tudja meg, vajon épül-e a tüzér laktanya és ha épül, akkor majd annak idején tudni fogja a város miként járjon el a gyár kérelmét illetőleg. Az egész közgyűlés helyeselt, örült, hogy így közös egyetértéssel térhetett át a legközelebbi pontra a

Korcsolyázó egyesület kérelmének tárgyalására.

Roppant nagy érdeklődés kíséri ezt az ügyet már hosszú idő óta. Három esztendeje, hogy nincs Aradon tisztességes korcsolyapálya és minden kísérlet hiábavalónak bizonyult, bárhol ütötte is fel tanyáját Halifax és Kolumbus népe. Csak úgy áradoztak a sportbarátok a városházán, mikor arról volt szó, hogy a liceum előtti teret kell átengedni és adták a buskomorát, mikor megtudták, hogy a kultuszminiszter jogot formál ehhez a területhez.

— Szép kis miniszter, mondták, a város zairját követeli, elvenne egy százharmincezer koronát érő telket tizezer koronáért Majd ha fagy!

Nos és az idén fagy, a miniszter nem engedi a jussát, kell neki a játszótér és a korcsolyapálya sok ezernyi népe, hangosan követelte a jogait. Az egylet kérvénye beérkezett a városhoz, a tanács meleg és általános tetszést keltett pártoló javaslattal terjesztette a közgyűlés elé.

— És ekkor előállott a vőlegény, aki a lakodalom előtt alaposan megakart győződni a menyasszonya báiairól. Mikor az örömszülők eléje vezették a természetől kapott öltözékben pironkodó szüzet, a vőlegény műértő szemekkel végig habzsolta a bájákat.

— No hogy tetszik a leányunk? — kérdezte a gazdag fiu kedvéért még ilyen áldozatra is kész atya.

— Szép, gyönyörű szép! De egy hibája van! Fekete a szeme,

— Áldozunk a sportért, erősítsük a mai satnya generációt, mert nem tud ellentállni a mai kor nehéz ostromának, mely direkte az ember idegeit zabálja meg! Egészséges lélek egészséges testben, bolondulás a futballért, hip, hip hurra a szabadtéri sportokért, vivni, verekedni, tornászni, uszni és korcsolyázni kell a csecsevész gyerekeknek, hogy különb legény legyen, mint az apja! Minden áldozat kevés a sportokért. Nagyszerű a korcsolyaegylet terve! Csak egy hibája van! Az a fránya egyesület miért nem csinál korcsolyapályát — a levegőbe, vagy a fák galyai között? Ne adjuk a fákat! — kiáltották oda a tanács javaslata elé. —

Akárcsak a mucsai bíró, — harsogta Avarffy Géza ma a közgyűlésben a tanács javaslatát elfogadásra ajánló beszédében — aki nem engedte kivágni a fát, mikor egy Marconi oszlopot akartak a helyébe állítani.

Tapsoltak a lelkes sportbarátnak, akinek szavaiból az ifjuság őszinte szeretetet erzett ki.

— Nem engedjük a fáinkat, nem vagyunk kannibálok — kiáltotta feleje Reinhart Gyula.

— Akkor tessék nyugalomba tenni a gyulát, mert megrozsásodik, ha nem vágnak ki fákat — ríposztzott Avarffy, aki azt indítványozta, hogy a város csak tíz évre engedje át a Baross-park kijelölt részeit a korcsolyaegyletnek.

— Helyes, jól van, ezt is elfogadjuk, — zugott a nagy többség.

Azonban csalóka hit volt az, hogy erre megolvad a jég azok szíve körül, akik majd elolvadtak,

a gyermek és a fák szeretetétől.

— Én is sportbarát vagyok, én is erősíteni kívánom a jövő nemzedéket, és így tovább és tovább.

Megérdemelt dícsőítések a testnevelés szükségességéről, hangzottak el Tolnai János dr. ajkáról, a ki azonban nagy eszével sem tudta megmagyarázni, hogy miként maradjon a park park és mégis nyélbe ütődjék a jégpálya.

Azaz, hogy tudta volna, ha akarta volna, mert ő is jól tudja, hogy a jövőben szebb lesz a park, mint volt, esakhogy ő rossz helyre állott föl, mikor a jövőbe tekintett. A Petőfi-utca forgalmának szempontjából mérlegelte a kérdést és azt az utcát féltette a korcsolyapályától.

— Ha ez nem elég fekete — gondolta magában Krenner Miklós dr. — akkor már csak Cassandra segíthet. És a tudós professzor miután agyondicsérte a demókrate korcsolyaegyletet, sötét és zord szavakkal próbálta meg porzasztani a törvényhatóságot.

— Veszedelmes a tanuló ifjuságra, ha a parkban lesz a pálya.

— Ugyan kérem tanár ur, hogy mondhat

ilyet — kiáltotta Zima Tibor. — liceum előtti

— Ma a parkot, holnap a a a panaszt a játszótérrel veszik el — folytatott szónok.

— Oda való is lenne a korcsolyapálya, elég baj, hogy a miniszter erőszakkal akadkosodik velünk — szólt Zima.

Krenner dr. látta, hogy a közgyűlés egyáltalán nem hajlandó kétségbe esni, a mélységek mélységébe nyult alá és imágyen szórta szét a gyújtásra felhozott tüzeket:

— Ha a játszótérrel rossz politikát üz a város, akkor ennek a realiskola esik a zatul. És erre sem öltött gyászt a törvényhatóság.

— Fákat vágnak ki azért, hogy az osztály ott sportoljon, ahol a szegény néposztály üdülni szokott.

— De csak este tíz óra után, mikor m sötét van, — kiáltották kórusban a professzor felé a hahotázó városatyák.

— Tegnap azt mondtotta rólam valaki, hogy költő vagyok — folytatta Krenner dr. Költő szeretnék lenni, hogy meleg, színes szavakkal oda vezessem a közgyűlést, hogy egyhangulag keljen a fák védelmére. Mikor a kulturpalota fényes nagytermében végignézek a csillogó női vállakon és a szemekben látom a tüzet, mellyel várják a pódiumon megszólaló hegedükoncert varázsos hangjait, a fülem hallja a palota előtt kivágott fák sirását, melyeket elpusztítottak és készítettek egy olyan parkot, amelyről csak azért nem nyilatkozom, mert a lojalitás tiltja.

A gyönyörű gondolat sem hatott, sőt Nemes Zsigmond dr.-nak sem hitték el, hogy rövid időn belül paloták lesznek a Baross-park helyén, ellenben lelkesen tapsolták Varjassy Árpádot, aki azzal vágott vissza Krenner dr.-nak, hogy ha úgy szereti a fát, miért nem veszi ki a hegedüt annak a művésznek a kezéből, miért nem tőri össze, hiszen az is fából van.

— A széles vitában már türelmetlenné vált közgyűlésnek, — úgy mondtotta Kertész Miksa dr., miközben majdnem elszakította elegáns zsakettjét a gesztikulációban míg azt bizonyította be, hogy a csecsemőket a parkba kell vinni és ezért ellenzi a jégpályát —

beadom én a kulcsot.

És beadta. Roppant meggyőződen hitette el a közgyűléssel, hogy a korcsolya-egylet tagjai nem szavazhatnak ebben a kérdésben a közgyűlési ügyrend 24. szakasza értelmében „személyi vagyoniag érdekeltek.” (Alkalmazás derültség.)

Ez a „kulcs” nem süit el.

Miután a polgármester megmagyarázta, hogy az összeférhetetlenség megállapítása az ő dolga, különben és az egylet tagjai tagdíjat fizetnek, de nem kapnak és miután Somló Ármán dr. melegen védelmére kelt a tanács javaslatának is Bing Hugó általános helyesléssel fogadott indítványt tett, hogy az új jégpályán semmiféle jegy árát a jövőben emelni és vasárnap semmiféle külön díjjakat szedni ne szabadjon az egyletnek és miután az egyre türelmetlenebb és zajongóbb, zugó közgyűlés Avarffy Ferenc beszédéből, alig hallott néhány szót, Parecz Béla dr. állott fel szólásra és rendkívül nagy tetszés közt bizonyította be, hogy a korcsolya pályát csakis a kért helyen lehet létesíteni, más hely a városban nincs.

Végre névszerinti szavazással 41 szóval 22 ellen a tanács javaslatát fogadták el, tíz

évre átengedték a parkot az egyletnek Bing Hugó indítványával és Lócs Rezső ama javaslatával, hogy teniszpályákat nem létesíthetnek, egészítve ki a feltételeket.

A szavazás után egyszerre megszöktek a városatyák. A tárgysorozat hátralévő pontjait hozzászólás nélkül elfogadták. Kivéve

a munkanélküliek segélyezésére vonatkozó tanácsi javaslatot módosították Nagy

Sándor dr. indítványára és kimondották, hogy a segélyezésére számtal ezer koronát a szakszervezetek bizalmi férfiainak bevonásával és azok véleményének meghallgatása után használják fel akként, hogy a munkásság önértékét ne bántsa, mert a törvényhatóság nem helyezkedik ebben a kérdésben az osztályérdek álláspontjára, minthogy a munkásság a saját hibáján kívül lett munkanélkülivé.

Aradi urileányból olasz vezérkari kapitányné.

(Egy regényes házasság története. — A dermai csata hőse.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad január 14.

A budapesti hatodik kerületi anyakönyvi hivatalban ma délelőtt tíz órakor érdekes házasságot kötöttek meg: Freud Fülöp vagyonos aradi kereskedő leánya Freud Irma és Finzi Cézár az olasz hadsereg vezérkari kapitánya jelentették ki az anyakönyvvezető előtt, hogy házasságra lépnek. A déli győzsvonattal már Berlin felé rohogott a fiatal pár és a három esztendő óta tartó érdekes szerelmi regény boldogan véget ért. Az aradi társaságban már néhány nap óta sokat beszéltek az olasz vezérkari tiszt aradi szerelméről, amely a család és rokonság intímus környezetéből most a nyilvánosság elé került.

Amennyire érdekes esemény, hogy az aradi társaságban kegyes, nagy műveltségű urileány az olasz hadsereg egyik nagyszerű katonai pályára elé tekintő fiatal századosának a felesége lett, ép olyan érdekfeszítő és romantikus annak a története is: hogyan kapott az olasz tiszt Aradról feleséget.

Több mint három év előtt: 1910. nyarán Freud Irma asszonynővérével Kürt Józsefnél a Lidón töltött néhány hetet. Velencében az érdekes szőke aradi urileány megismerkedett egy fiatal olasz főhadnaggal. Egy nagyobb társaságban mutatták be a két aradi urileányt Finzi Cézárnak, a milanói 26. gyalogezred főhadnagynak. Finzi, aki akkor végezte el a hadiskolát és Milanóból pihenni jött Velencébe, a megismerkedés napjától kezdve meleg érdeklődést árukt el az aradi urileány iránt. Kereste az alkalmat, hogy társaságában lehessen és napról-napra fokozódó vonzalommal, igazi olasz szenvedélyességgel beszélt szerelméről. A rövid velencei ismeretség azzal végződött, hogy a főhadnagy megkérte Freud Irma kezét. Az aradi urileány nem adott határozott választ, hanem arra hivatkozott, hogy ebben a kérdésben szülei véleménye és akarata a döntő.

— Jól van — mondta a főhadnagy. — Elmegyek Aradra és megkérem a kezét szüleitől is.

A fiatalok jó barátságban bucsuztak el Velencében. Finzi visszatért ezredéhez Milanóba, de sűrűn irt francia leveleket Aradra és mindannyiszor ismételte ígéretét. A következő év januárjában csakugyan meg is érkezett és sietett felkeresni kedves velencei ismerőseit. Freudék barátságosan fogadták a szimpatikus megjelenésű főhadnagyt, ám amikor ünnepélyesen megkérte leányuk kezét, Freud Fülöp határozottan kijelentette:

— Sajnálom főhadnagy ur, nem engedem olyan messzire Olaszországba a leányomat. Maradjon csak itthon, a mi közelünkben.

Finzit nem csüggesztette el a visszautasítás és szenvedélyesen bizonygatta, hogy elhatározását komolyan megfontolta, bizik benne, hogy idővel erről Freudék is meggyőződést szereznek.

— Nem tekintem választat határozott és végleges elutasításnak — szölt végül a főhadnagy. — Halassza el a választ későbbre. Azt hiszem: látni fogják milyen őszintén szeretem leányukat, mennyire nyugodtan bizhatják reám a signorina életét, boldogságát.

Pár napi aradi tartózkodás után a főhadnagy visszatért hazájába. A milanói levelek ezután sem maradtak el, gyakran érkeztek és bennük most már olasz nyelven — mert lassan az aradi urileány is megtanult olaszul — ismételtette ígéretét, emlegette a jövőbe vetett bizalmát a főhadnagy. A kedves hangú levelezésnek, amelyben a fiatalok megismerték és megszerették egymás lelki világát, az olasz-török háború kitörése vetett véget. Amikor 1911. októberében megkezdődött az olasz katonák Tripoliszba szállítása, mindjárt a második csapatszallítmánnyal behajózták Finzi ezredét is. A milanói katonákat Kyrenaikában szállították partra és a háború első hónapjaiban Kyrenaikából küldte leveleit Aradra a szerelmes főhadnagy. Néhány hónap múlva azonban teljesen elmaradtak a levelek.

Azt a hadosztályt, amelyhez Finzi ezred tartozik, Tripolisz veszélyeztetett részeibe vezényelték, ahonnan a háborús napok izgalmi között nem jutott idő a levélírára. 1912. március harmadikán a milanói ezred vitézül harcolt a dermai véres ütközetben, ahol az arabok súlyos csapást mértek az olasz csapatokra. A milanói ezred

hetven tisztjéből csak öt maradt életben a csata végén és az öt élő között volt Finzi Cézár főhadnagy is, aki hősiességéért nyomban a dermai harc után megkapta a vitézségi érmet.

A dermai harc után érkezett ugyan újból levél, de ebben csak azt adhatta hírül a főhadnagy, hogy a háború befejezése bizonytalan, nem tudja, meddig marad még Tripoliszban, mikor kerül haza Milanóba és mikor jöhet Aradra.

A szőke aradi urileány azonban szomorú választ küldött a kitartó és hűséges olasz tisztnak. Szülei kívánságára és szülei akaratának engedve Freud Irma ekkor egy erdélyi gyógyszerész menyasszonya lett. A gyógyszerész megkérte kezét szüleitől és ezek azt tanácsolták: ne várjon tovább, mondjon le arról a gondolatról, hogy Olaszországba megy férjhez. Az eljegyzés megtörtént, de a mátkaság nem tartott sokáig. Finzi ugyanis mindjárt az eljegyzésről hirt adó levél érkezése után táviratban tiltakozott és jelezte, hogy soha sem fog lemondani elhatározásáról. A távirat után izgatott hangú levél is érkezett, amelyben a hevesvérű főhadnagy kijelentette, hogy kész azonnal, minden katonai egyelmet félre-

dobva utra kelni Tripoliszból, hogy megakadályozza ezt a házasságot.

A szenvedélyes és őszinte elkeseredésre valló levél annyira meghatotta Freudékot, hogy beleegyeztek leányuk kívánságába: közölték az erdélyi gyógyszerésszel, hogy a házasságból nem lehet semmi. Freud Irma azután sietett közölni ezt a változást a főhadnaggal. Nem sokára ezután hazakerült Olaszországba a tripoliszi harcér egyik kitűnő hőseként Finzi Cézár és kevéssel visszatérése után újabb kitüntetés érte: a király vezérkari kapitánynak léptette elő az alig harminc éves fiatal tisztet. Az ifjú kapitány boldogan sietett Aradra és decembertől januárig három hetet töltött itt. Ekkor már sikerült kedvező választ kapnia...

a szülők beleegyeztek a házasságba és megtörtént csöndes családi körben az eljegyzés.

A vezérkari százados még a múlt év januárjában beadta az olasz királyhoz felségfolyamodását, amelyben engedélyt kért az aradi urileánnyal tervezett házassághoz. A kérvény elintézése azonban hosszú ideig tartott, mert a magyar iratok beszerzése nehézségekbe ütközött. Amikor januártól májusig hasztalan sürgette a százados kérelme elintézését és csak annyit tudott meg, hogy az iratok a magyar belügyminisztériumban hevernek, Freud Irma érdekes elhatározásra jutott:

Levelet irt Tisza István grófnak, akit megkért, hogy intéztesse el az ügyet mennél előbb.

Az aradi menyasszony energikus vonású kedves, sürgető levelét a miniszterelnök nem hagyta figyelmen kívül. Az érdekes levélke mellé Tisza István gróf is irt néhány sort és így küldte át a sürgetőt a belügyminisztériumba, ahol most már hamarosan elintézték. Amíg azonban az iratok visszakerültek Rómába, megint eltelt néhány hónap. Végre augusztusban Finzi Cézár vezérkari százados megkapta a királyi engedélyt, hogy 1914. január 19-ig terjedő időn belül megkötetheti a házasságot. Alig kapta azonban kézhez az engedélyt a kapitány, már újabb komoly akadály támadt a házasságnak. A jegyesek a múlt nyáron Abbáziában találkoztak és mint szerelmeseknél megesik, valami apróság felett összezördültek és haragban váltak el. Ugy volt, hogy a házasságból nem lesz semmi, a fiatalok hetekig hirt sem halottak egymásról.

Néhány heti hallgatás után az olasz tiszt karácsonyra levelet irt haragos menyasszonyának — Berlinből. Megírta, hogy szeptemberben a berlini olasz nagykövetséghez rendelték ki négy havi szolgálattételre, hogy ez alatt a német nyelvben tökéletesítse tudását.

— Nem tudom elfeledni magát — írta a kapitány — és nincsen is értelme, hogy mi, akik tudjuk, hogy egymásnak vagyunk te remtve, haragban, egymástól messze — éljünk.

Az aradi urileány kedvesen, bagyterítés ez-laszolt és a régi béke, illetve Finzi sürgette zel helyreállott a fiatalok kötését, mert ha ja-leveleiben a házasság nincsen meg az esküvő, nuár tizenkilenc engedélyért kell folyamodnia. akkor új ki végén azután néhány napi szabad. A múlt ert a kapitány és szombaton megérke-ség Aradra, természetesen ezuttal is, mint ed-ig, egyszerű polgári öltözetben. Annyi bonyo-dalom után még most sem ment simán a há-zasság megkötése. Finzi kapitányt a ki-rályi engedély terminushoz kötötte, Aradon azonban nem biztatták reménnyel, hogy ti-

zenkilencedike előtt megtartható lesz az esküvő. Végül is a budapesti olasz főkonzulátus vállalkozott arra, hogy ő felsége II. Viktor Emánuel vitézkatonájátanyakönyvvezető elvégzi. Miután a főkonzulátus a Munkácsy-utcában van, a vezérkari kapitány mint az olasz területet képező főkonzulátus lakója a hatodik kerületi anyakönyvvezetőnél jelentette be, hogy házasságot kíván kötni. Kedden a menyasszony szüleivel és a kapitánnyal a fővárosba utazott és az anyakönyves által kívánt három napi budapesti tartózkodás után ma délelőtt megtörtént a polgári esketés. A vőlegény tanuja a főkonzulátus titkára, a menyasszonyé egyik rokona volt.

Az esküvő után a fiatal pár Berlinbe utazott, ahol Finzi kapitány még egy hónapot szolgál a nagykövetségnél. Február végén hosszabb szabadságot kap a kapitány és csak e szabadságidő leteltével költözik a fiatal asszony új hazájába Olaszországba, ahol egyelőre Veronában fognak élni. A vezérkari kapitányt ugyanis nemrég egy veronai ezredhez helyezték át. Lehetséges azonban, hogy hamarosan visszakerül Magyarországra is az ifjú vezérkari tiszté, mert Finzi Cézár azt tervezi, hogy megtanul magyarul és a budapesti főkonzulátushoz helyezik magyar ismeretek gyarapítására.

MULATSÁGOK

(=) Kezd már kialakulni a programja annak a szinpompás és nagyszerű estélynek, amit az aradi Polgári Jótékony Társaság rendez a kulturpalotában február 7-én, a legnevesebb, a legideálisabb jótékony céljára. Még nem beszélünk a részletekről, a rendezőség nem feccog előre, annyit azonban mégis elárulnak, hogy egy olyan darab kerül előadásra, amelyben a vidám, ötletes humor, a nagyszerű romantika, tánc, ének, katonaelet, zene, nagyszerű reminiscencia párosul s melyre ugyszólván az összes aradi műkedvelők páratlan ambíciózítással készülnek. Szenzációszámba menő attrakciókkal vonul ki a rendezőség s e tekintetben a szerződéseket már le is kötötték a szereplő művészekkel. Egy ősrégi királyi udvarnak káprázató gyönyörűségeit akarja ezenkívül a kulturpalota színpadára varázsolni a rendezőség, de erről nem beszélnek addig, a míg a betanító országos hírű táncmesterek közreműködését nem bírják és a míg a korhű díszletek és jelmezek kérdését egy párisi céggel el nem intézték.

(=) Az aradi gyermekfelruházó egyesület csokoládé délutánjának kabaráján a legkiválóbb műkedvelők: Cselkó Gizl, Cselkó Ina, Persa Margit, Stein Lici, Dürr Guszt, Kaletzky Vilma, dr. Traytler Andorné, Sztojka Annus, Széll Edith, Szentiványi Stefánia, Hehs Baba, Fülöp Irma, Unger Lucie, Andrányi Csiri báró, Vásárhelyi Miklós, Unger Ernő és Zoltán, Weil Károly dr., Gereben Zoltán és Vajda Ferenc adnak elő egy-egy számot. Kabaráé után tingli-tangli következik, amelyet Zoller Imre dr. rendez. A műsor után tánc követhet. Helyárak: belépő-jegy négy korona, külső-jegy három és két korona, táncos-jegy székely. A karzat jegyek uzsonna jegyül is büffében szél az uzsonnát az első emeleti tolt számba kapják. Jegyek már csak korlátmunka kereskedésében Scherhag H. és fia kézik.

(=) Az Aradi Torna Társaság tánccs-télya. Január 17-én, szombaton este zajlik le az Aradi tómbolával egybekötött tánccs-télye, mely előre láthatólag a legfényesebb estélye, kerülni. Az érdeklődés a közönség körében oly nagy, hogy a Központi szálló szép tágas termei szűknek fognak bizonyulni. A rendezőség fáradtságát nem kímélve azon igyekszik, hogy a megjelenő közönség jól és kellemesen szórakozzon az estélyen. Különösen várják a tombolát, amelyen ezer tárgy kerül kiosztásra és még mindig érkezik sok értékes és szép tárgy. A tombolán kívül érdekes egyéb mulattató dolgokról is gondoskodik a rendezőség. Ejjél előtt fél órával veszi kezdetét a tombola, utána az élelmes rendezőség a megjelenő közönséget egy szavazatszedő bizottság előtt leszavaztatja az estély legjobb táncosnőjére. A legtöbb szavazatot nyerő hölgynek, valamint az utána következőnek szép emléktárgyakkal fog kedveskedni a rendezőség. Az estély kilenc órákor veszi kezdetét.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: 1913. dráma. (A. bérlet.)

Vasárnap: Este: *Katonadolog*, nagy operette. Bemutató-előadás. (Bérletszűnet.)

1913.

(Történelmi színmű 8 felvonásban. Irta: Biró Lajos.)

Rövid két héten belül a második *Biró Lajos* premierről kell beszámolnunk. Az utolsó esőket időrendben az 1913. című történelmi színmű követi az illusztris író múlt év végi termelésében. Ebben a sorrendben került színre nálunk is a két darab és külső siker dolgában tulszárnyalta az 1913. a másikat, amelyeknek irodalmi értéke pedig jóval fölötte áll emezének.

Az 1913. pompás mozidarab. Sokan vannak, akik riportdrámának minősítették ezt a műfajt, amit Biró darabja képvisel, de sokkal közelebb jár az igazsághoz, a mozi darab meghatározás, mert az események gazdagsága, a szituációk izgalmas beállítása mellett vajmi kevés szerep jut a lélektani szempotoknak és a drámai szabályoknak. Ha mindezekről eltekintünk és föltétezzük, hogy Biró Lajos mint moziíró is beakart mutatkozni, akkor ebben a minőségében a legteljesebb elismerést juttatjuk számára. A darab magvát a Rédl-ügy adja és ebből a kémkedési afférből alakul ki a történelmi színmű, aminek a történelmi jellegét az elmúlt év kétségtelenül történelmi jelentősége adja meg. De hiányzik a darabból mindez, ami ezt a darabot, mint korfestő szindarabot maradandó értékűvé tehetné. Ez a darab a mának íródott, mikor az események és azok szereplői itt élnek még a köztudatban, mikor Teodoriról ráismerünk Rédlre az áruló ezredesre, mikor még közbeszéd tárgya a közelmúltban lezajlott orosz machináció, ami mérhetetlen izgalomban tartotta monarchiánkat, de Biró színművéből az utókor sohasem fogja elbírálni, megérteni tudni azt az epochális időt, amit a monarchia élt át 1913-ban.

Pompásan sikerült moziszinjátékokat kaptunk Biró Lajostól, aminek eredményeként a karzat és a gyengébb idegzetű emberek feszült izgatottsággal kísérték figyelemmel a színpadon történeteket, és a felvonások végén zajosan ünnepele a szereplőket.

Az előadás a legjobbak és legélvezetesebbek közé számít. *Kesztler dr., Kápolnay Juliska, Beregi dr. és Delli* kreáltak a szerepeket művészetük legjavával, a közönség lelkes ovációi mellett. Delli, akinek sok sikerült karakteralakítását láttuk, ma ismét megérdemelt sikerhez jutott Radovánának, egy testben, lélekben beteg embernek művészi kreációjával. A darabban fontos, kisebb szerepeket játszottak *Várnay, Barics, Herold* és *Nagy Dani*, akiben intelligens fiatal színészt ismertünk meg.

A kifogástalan rendezés érdeme *Szendreyé*. Az 1913. külső sikere semmi kívánnivalót sem hagy hátra és mint vasárnapi darab még sok közönséget fog csinálni a szezonban. H. G.

* Városi támogatást kér a nagyváradi szinigazgató. A vidéki színészet szomorú helyzetét bizonyítja, hogy már Nagyvárad — a vidéki színészet Eldorádójának — igazgatója is arra kéri a várost, hogy támogassa őt, illetve a színház bérét engedje el. *Erdélyi Miklós* nagyváradi szinigazgató beadvánnyal fordult Nagyvárad városához, amelyben hivatkozik arra, hogy Temesvár, Kolozsvár, Arad és Szeged milyen nagymérvű anyagi pártfogásban részesítik színházait. Felsorolja, hogy Debrecenben és Sopronban esődbe jutott a színészet, Szegeden, Aradon (!?) és Pécsen állandó válsággal küzd. Hivatkozik arra, hogy már eddig is milyen nagy anyagi áldozatot hozott s ezért nem a saját anyagi érdekében, hanem a nagyváradi Szigligeti színház jövője érdekében arra kéri a törvényhatóságot, hogy adjon a színháznak ingyen fűtést és világítást s engedjék el neki az amugy sem megfelelő nyári szinkör évi 8300 koronás amortizációját, illetve irjanak fel a miniszterhez, hogy 8300 koronával emelje fel szubvencióját.

* A színház jelentése. *Katonadolog*. Nagy sikere lesz a vasárnapi bemutatónak; ez a siker egész bizonyosan felül fogja múlni Zerkowitz első sláger-operettjének, az Aranyesőnek nagy diadalát. Mert a *katonadolog* pompás munka, amely egyike a leglátványosabb operetteknek, egy pillanatra sem hagyja üresen a színpadot. Filmgyorsasággal követik egymást a tánc, zeneszámok, kuplék, dalok, hatalmas finálék, ugyannyira, hogy a közönség valóban ki nem jut egész este azokból a spontán tetszésnyilvánításokból, amelyek legbizonyosabb jelei a legfényesebb sikernek. Az operette-ensemble legkiválóbb tagjai játszanak a *Katonadologban*: egytől-egyig pompás alakítás lesz. *Pataky Vilma, Nógrádi, Rontay, Virághné, Hampel, Barics, Polgár, Herold, Várnay, Győző, Virágh*, mind, mind tudásuk legjavát adják, ugy, hogy vasárnap nagy diadalt fog aratni a *Katonadolog*.

Vasárnap délután *Farkas Imre* daljátéka, az Iglói diákok kerül színre. A daljáték egyik legkedvesebb darabja az aradi közönségnek.

* Korzikai vér. Az *Uránia* tegnapi slágera meghozta a várt sikert. Telt házak gyönyörködtek a szenzációs képben, melynek minden egyes jelenete egy vakmerő rablóvezér bámulatos ügyességének, erejének és lélekjelenlétének megtestesítése. Megmászhatatlannak látszó sziklák, házfalak, tátongó barlangok feneketlen mélységei, erdők rengeteg sűrűségei: mind eltörpülő akadályok *Paolo*, a brigganti szemében. A mikor pedig a sziklához erősített kötelet mesteri kézzel keresztüllövi: a közönség során a bámulat moraja zajlott végig. Ebben a képben meg van a detektív drámák minden érdekessége, erkölcsrontó mellékiz nélkül. A slágeren kívül egy *Gaumont* hirdető, két kiváló humoros kép kerül bemutatásra. „A kopott ruha” című drámában egy ujságárus fiúból lett liomos mondja el élete történetét, mely te van a szívjóság, a lelki nemesség és a jutalmazó gondviselés megkapó képeivel. A gyönyörű műsort ma estére mutatja be utoljára az *Uránia*.

* *Fantomas az Apollóban*. (A nagy detektívdráma első napja.) Hogy milyen vonzalommal van a közönség az érdekes detektívdrámák iránt, az ma ismét bizonyítékot nyert az Apolló-színház nézőterén. Az emberek valóságos visszafójtott lélekzettel lesték *Fantomas* idegizgató kalandjainak gyorsan perdülő meséjét. A legőrültebb hajszákat, a legváratlanabb meglepetéseket egymást váltják fel a mozivászonon. Nagy zsenialitás kellett ennek a csodálatosan lebilincselő detektívdrámának a megírásához s nem kisebb feladat áramlott a szereplőkre sem, akik szinte életük kockáztatásával játszották meg a vad üldözéseket. *Fantomas* történetének a ma bemutatott negyedik része ugy érdekesség, mint nívó tekintetében föltűnül az első három fejezetet. A premier publikum nagy elragadtatással élvezte a maga zsánerében páratlanul álló nagyszerű fil-

met. Rend kívül kedves mellékkepekkel együtt Fantomas még szombaton és vasárnap jelenik meg az Apolló vásznán 4256

* **A király.** (Bassermann az Apollóban.) Ritka ese ményszámba menő estéi lesznek a jövő héten az Apolló-színháznak. Az egész világon ismert négynevű német színész: Bassermann Albert vendégszerepelni fog „A király” című 5 felvonásos művésztragédiában. Ez a kép ma a legnagyobb eseménye a mozivilágának. 4256

Kivándorol

a kievi vérvádpör hőse.

— Beilis Palesztinába költözik. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, január 16.

Beilis Mendel, a kievi pör hőse Trieszten át igyekszik Palesztinába és átutazóban Bécsben is megszállt egy napra. Egy bécsi lap munkatársa fölkereste a szomorú nevezetességű embert és beszélgetést folytatott vele.

Beilis középtermű, erős testalkatu ember. Érdekes arcát rövidre nyírt fekete szakáll veszi körül, tekintete fájdalomtól megtört és kissé fátyolozott. Erős, zengő hangja van. A beszélgetés első sorban Beilis jövő terveire terelődött.

Azt akarom, hogy gyermekeim boldogabban legyenek, mint én voltam; mondta a sokat szenvedett ember. Első sorban gyermekeim kedvéért határoztam el magam arra, hogy új hazát keressék magamnak. Feleségem és gyermekeim hittek bennem, ők tudták, hogy atyjuk nem gyilkos és most teljesen és kizáróan nekik akarok élni.

Beilis térdén lovagolt legkisebb gyermeke, egy körülbelül négy esztendő, nagyon szép szőkefürtű leányka. Apjára mosolygott és vidáman játszott Beilis óraláncával.

— Jó nevelést akarok adni gyermekeimnek, folytatta tovább Beilis, jóságra és jámborságra akarom őket tanítani. Én nem voltam mindig jámbor és csak

a börtönben kezdtem Istenben binni,

de a Mindenható megboesátott és magához emelt. Ha vétkeztem, meg is lakoltam érte. Most Palesztinába megyek, Jaffába és ott keréskedni fogok. Tulajdonképpen kertész vagyok és csak azért mentem a gyárba, mert Kievből nem kerestem eleget.

Ezután elmondta Beilis, hogy fölmentése után nagyon sok ajánlatot kapott, filmgyárosoktól és varieté-tulajdonosoktól, akik nagy összeget ígértek föllépéséért. Ezeket az ajánlatokat visszautasította.

— Mikor fölmentettek, — mondta aztán, — mikor az esküdt azt mondta: nem, ő ártatlan, akkor tudtam, hogy a jó Isten nem hagyott el, hogy gyermekeimnek ismét van atyjuk. Ettől kezdve azonban nagyon keserves lett az életem Kievből. Voltak természetesen jó emberek, zsidók és keresztények, akik levélben kívántak szerencsét fölmentésemhez és azt írták, hogy tudták, hogy az igazság diadalmaskodni fog, de kaptam sok gonosz levelet is, a melyben halállal és agyonütéssel fenyegettek.

Elmondta, hogy

öttszáz üdvözlő táviratot kapott és négyszázöttszáz levelet, köztük sokat jóhiszemű keresztényektől.

Mikor azonban mind több és több fenyegető levelet kapott, aggodni kezdett gyermekeiért és elhatározta, hogy odahagyja Kievet. Elutazása napját titokban tartotta. Szabályzerű utlevele volt a maga, felesége és gyermekei részére. Keserű mosollyal mondta, hogy az orosz hatóságok ép oly szívesen látták eluta-

zását, mint a milyen szívesen ment el ő hazájából.

Majd hirtelen vizsgálati fogságára tért át Beilis.

— Gyilkosokkal, utonállókkal voltam egy cellában, mondotta. Lábam vérzett a fogolycipőtől és egyszer az egyik fogoly olyat vágott az arcomba, hogy eleredt az orrom vére és földagadt az ajkam. Mikor a felügyelő megkérdezte tőle, hogy miért bántott, azt felelte, azért, mert keresztény gyermekeket öltem meg.

Volt azután Beilisknek egy másik fogolytársa, egy lengyel, akit a felügyelők hamis vallomásra akartak rábírní. Ez azonban azt mondta:

Ejjel mindig csak azt hallok, hogy a szegény szerencsétlen ember csak felesége és gyermekei nevét sóhajtozza. Tudom, hogy ártatlan.

— Voltak a felügyelők közt nagyon kegyetlen emberek is, folytatta Beilis. Az egyik egyszer több fogamat kiütötte. Akkor öngyilkosságra gondoltam és napokig nem ettem semmit. Mikor azonban megkaptam a vádiratot és láttam, hogy tele van hazugsággal és koholt váddal, föllélegzettem, mert tudtam, hogy nem követtem el semmit s hogy ártatlanságom ki fog derülni.

Beilis ma este utazott Triesztbe. Hogy meddig marad ott, még nem tudja. Kievből Palesztinába fogja folytatni útját.

Forradalom Albániában?

(Wied herceg életét féltik. A monarchia készenlétben?)

Távirati tudósítás.

Bécs, január 16.

Egész Albánia lázas forrongásban van. Azok az agitátorok, akik a keresztények és a keresztény fejedelem ellen izgatták a lakosságot, teljes sikert arattak. A falvakat otthagyták lakosaik és Valona környékére vonulnak. A város közelében mindennap megtörténik, hogy a fanatizált mohamedánok összeütköznek a csendőrökkel. Ilyenkor hordozható ravatalra teszik az elesetteket s úgy járnak végig a falvakat, izgatva az idegenek ellen. Egész Albániában nap-nap után titkos gyűléseket tartanak, a mohamedán lakosságot valósággal szervezik arra az esetre, hogy Wied ellen majd forradalom törjön ki.

Csak most tudódott ki, milyen szenzációs leleplezés történt a puccsot előkészítő tisztek elleni tárgyaláson. Ezek a tisztek, mint ismeretes, puccsot akartak készíteni. Sehogysem tudtak belenyugodni abba, hogy Albániának keresztény fejedelme legyen. Hónapokon át izgatták a mohamedán lakosságot és izzad pasát akarták kikiáltani fejedelemnek. A puccs kitudódott és a nemzetközi bizottság szigorú vizsgálatot indított. Amikor kihallgatták a tiszteket, az egyik véletlenül elárulta, hogy az összeesküvésbe belevonták Izmáil Kemait, az ideiglenes kormány elnökét is.

A nemzetközi bizottság egyik tagja izgatottan javasolta, hogy azonnal tartóztassák le Izmáil Kemait. Ezt azonban nem merték megtenni, mert a bizottság tudta, hogy abban a pillanatban, amikor letartóztatják az elnököt, kitör a forradalom. A nemzetközi bizottság tagjai a legnagyobb rettegésben vannak és már minden intézkedést megtettek arra nézve, hogy ha kitörnek a zavargások, a hatalmak hadihajóira menekülhessenek.

Berlin: Vilmos császár Wied herceggel folytatott ismételt megbeszélése alkalmával, nagyon lelkére beszélt a hercegnek, hogy óvakodjon az albániai kalandtól.

A császár más személyiségekkel szemben is úgy nyilatkozott, hogy Wied hercegnek a

kilátásait Albániában a legsötétebb színben látja. Azok után a hírek után, melyek a legutóbbi időben jöttek Albániából, az itteni mérvadó helyen még az eddiginél is sokkal rosszabb színben látják Wied herceg kilátásait az albán trónra. Most már olyan véleményeket is lehet hallani, hogy ha Wied herceg mindezek ellenére is belemegy az albániai kalandba, nemcsak az ő életét, de családjának az életét is veszedelem fenyegeti, mert Albániában ezidőszerint nagyszámmal

vannak fanatikus mohamedánok, akik nemzeti hőstettet látnának abban, hogy Wied herceget meggyilkolják.

Wied herceg azonban Vilmos császárt és többi tanácsadóit megnyugtanni igyekezett és kijelentette, hogy őrá magasabb feladat vár, mert ő ebben az elmaradt országban kulturális misszióknak a végrehajtója lesz. Wied hercegnek a felesége, akinek a fantáziáját a román királyné tüzelte fel erre a feladatra, lelkes híve ennek az eszmének. Az itteni mérvadó helyen azonban azt mondják, hogy a Wied hercegi pár sorsa reménytelen és meg van pecsételve.

Bécs: Tegnap délután Bechtold gróf külügyminiszter hosszabb kihallgatáson volt öfelségénél, akinek jelentést tett az albán ügyekről. Ugyanebben az ügyben a külügyminiszter a bécsi angol nagykövettel is tanácskozott tegnap délben. Ma Hötzendorfi Conrad vezérkari főnököt fogadta igen hosszú kihallgatáson a király.

A külügyminiszterium különben az albán zavarookról a következő tevilágosításokat közli. Ausztria-Magyarország egyelőre még semmiféle intézkedéseket sem tett. Olaszországban is csak annyi történt, hogy Brindisiben néhány hadihajót készenlétbe helyeznek. Ha a dolgok odalenn komolyabbra fordulnának, ami ma már egyáltalában nem valószínű, akkor a monarchia is mindenesetre fel fogja szerelni valamelyik hajóhadosztályát. Az újabb jelentések szerint Elbasszánban tartanak ugyan még a harcok, azonban egyáltalában nem komolyak, mert Esszad pasa több ízben kijelentette már, hogy elismeri Wied herceg szuverénitását s ugyanezt tudatta a nála megjelent malisszor vezetőkkel is. Valonában már teljes a csend.

Valonából jelentik: Esszad basa újból győzelmet aratott. Elbasszán megvétele minden órában várják. Sztarova és Huszej helységek már megadták magukat. Valonában úgy tudják megérteni Esszad pasa eljárását, hogy egy vagy talán több nagyhatalom áll a háta mögött. Azt várják, hogy az osztrák és magyar s olasz hadihajók jönnék segítségül.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Iskolaegyesület néhány hónap alatt immár harmadik csipkeverő tanfolyamát fejezi be. Még emlékeztetések azok a szavak, melyet Magyarország kulturájának vezetője, Jankovich Béla közoktatásügyi miniszter itten tett látogatása alkalmával mondott, mikor a tanfolyamot megtekintette és Rákosi Jenő szavai, melyeket a csipke dícséretéről mondott. A harmadik csipkeverő tanfolyam sem áll mögötte az előbbieknél és a befejeztével rendezett kiállításon látottak megerősítik, hogy az aradi hölgyek izlésben, tudásban nem maradnak mögötte produkcióikkal annak, mit a bármely csipkeveréséről híres külföldi hely nyújt. A tanfolyam kiállítása, mely Nagy Ilonka polgári leányiskolai tanítónő rátermettségét és szak tudását dícséri, a polgári leányiskola dístermében csak holnap délután 3—5 óráig tekinthető meg.

(*) Az aradi mérnök és építész-egylet elnöksége közli, hogy Virágh Lajos főmérnöknek holnap délutánra hirdetett felolvasása közbejött akadályok miatt elmarad.

Közönség nélkül.

— Előadás a drámáról. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január-16.

Az aradi publikum, úgy él a köztudatban, hogy nem szereti a drámát. Mindenki nagyon természetesen hiszi tehát, ha Farkas József dr., a kulturpalota jelentékeny ismeretköri könyvtárosának a „Szabadliceum”-ban ma délután öt órákor tartott szabad előadását egészen kis közönség hallgatta végig. Természetesen találnak némelyek olyan tény, amely fölött pedig nem szabad volna egyszerű vállrándítással napirendre térni: hát igen, az aradi publikum nem szereti a drámát, vagy a prózai műfajt és így nem szívesen hallgatja az azokról szóló konferanszokat sem. Pedig nem így van; az aradi közönség oly kiváló intelligenciájú, sanyira belekapcsolódik a nemzetközi kulturfolyamatba, hogy nem lehet meglepésztetni. Engedelmet kérünk, ha a Farkas dr. mai előadásának referációját keretében érintjük ezt a kérdést. Ugyanis a kettő összefügg. Hallottunk olyan megjegyzéseket a gyér száma publikum körében, hogy az aradi közönségnek nem kell a komoly téma.

— Ha valamely bohózatot adnának elő itt — mondogatták — akkor bizonyosan a nagyterem se volna elég.

Nem így van, tisztelt publikum. Az aradi nagy közönség — nem a tíz-husz mindenért rajongót értjük — nagyszerű érzékkel és finom sejtélemmel tudja kiválasztani azt az alkalmat, amikor érdemes hazulról kimozdulnia. Nemcsak a felolvasásokra áll ez, hanem a színházra is. A közönség nem szereti a drámát — halljuk szüntelen — pedig az a helyes, ha ezt mondjuk:

— A közönség nem szereti a rossz drámát.

Hiszen alig egy héttel ezelőtt adták a „Mértföldkövek” című stílusos, irodalmi becsü színművet és a közönség zsufolásig megtöltötte a színházat és olyan szeretettel, rajongó lelkesedéssel tapsolt, mintha operett volna a „Mértföldkövek”. Nos, ugy-e van publikum Aradon is az értékeshez, az élvezeteshöz, szóval ahhoz, ami a szemén kívül a lelket és elmét is gyönyörködteti.

Volna Aradon nagy publikum a drámáról szóló előadásokra is, ha a pódiumon Alexander Bernát, Ignótus, Rákosi Jenő, sőt még ezeknél kisebb irodalmi kiválóságok ajkáról hallhatja a tanítást. A közönséget intuíciója ma sem csalta meg, mert előre megérezte, hogy Farkas József dr. szabad előadása nem nyújthat sem rendkívülit, sem olyant, amiért a Szabadliceum előadásaihoz érdemes volna tolnakodni. Szabadelőadásában nem mondott újakat — egynek kivételével. Bánk-bán jellemének, tragikumának egész irodalma van már; sokat vitáztak róla a legkiválóbb esztétikusok és dramaturgok. Farkas dr. könnyedén megállapítja — tiszteletre méltó egyéni vélemény — hogy Bánk tragikumája ez: árván, elhagyottan kell felnőni a gyermekének. Mai előadásában, amely háromnegyed óráig tartott, a klasszikus értékű drámákat, a drámai s tragikai hősokeket mutatta be. Előadásában nem tudtunk fölfedezni semmi lebilincselőt s az emelkedettség igen távol esett tőle.

— Shakespeare nagyon elvétette a dolgot — jelentette ki például Hamletről szóló mondatában. A „nyakon ütés” és a „peobje volt” kifejezések sürin fordulnak elő konferanszában. A dráma csak úgy köti le a publikum figyelmét, ha a kellő feszültség nem hiányzik belőle. A drámáról szóló előadásoknál úgy variálhatjuk ezt a dramaturgiai törvényt, hogy csak akkor számíthat érdeklődésre és megkülönböztetett figyelemre, ha

imponáló tudás, vagy a hallgatóság elméjét állandóan foglalkoztatni tudó ötletesség ragyog ki belőle.

HIREK.

Párbajozók a fényképező gép előtt.

— A detektívek ötlete. —

Távíráti tudósítás.

Budapest, január 16.

Szokatlan módon állapította meg a rendőrség két párbajozó fel személyazonosságát. Egy bankhivatalnoknak, aki ittasan sétált hét-főn a köruton, az Emke-kávéház előtt afférje támadt egy huszarhadnagygyal. A dologból párbaj lett, ámde valaki már előre jelentést tett a tervezett vérengzésről a rendőrségnek és kérte a viaskodás megakadályozását. Fúrge detektívek siettek ki a Ludovika-akadémia felé, ahová a párbajt kitűzték. Épen egyidejűleg érkeztek oda a felekkel.

— Allj! — kiáltották a detektívek. De bizony nem állt meg senki. Sőt a segédek biztatták a feleket, hogy csak sietve lépjenek át a kaput, mert a Ludovika belső területére a rendőröknek nincs joguk belépni. Így is történt. De a detektívek nem hagyták lefőzni magukat. Csattant a hirtelen előkerült fotografáló masina, az egyik detektív pillanat alatt lefényképezte az egész társaságot: a párbajozókat, az orvosokat és a segédeket. Negyedóra múlva vége volt a párbajnak. A hadnagy öt, a bankhivatalnok két sebet kapott, tele voltak kötésekkal. A kapuban előálltak a detektívek:

— Igazolják magukat az urak! Hiába volna minden ellenvetés, lefotografáltuk önöket és minden körülmények között meg fogjuk állapítani a személyazonosságot.

A párbajozók nem tehettek mást, bemondták neveiket, lakáscímeiket és most várják a rendőrség idézését.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Fagypontkörűli hőmérséklet és helyenként havazás várható. — Sürgönyprognózis: Fagypontkörűli hőmérséklet, sok helyütt csapadék.

— Lemond a német kancellár? Berlinből jelentik: Komoly politikai körökben elterjedt a hír, hogy Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár legközelebb beadja lemondását. Véle távoznak Jagow külügyi államtitkár és Zimmermann külügyi másodállamtitkár. Bethmann-Hollweg utódjául Tirpitz volt miniszter, Jagow utódjául Schalk, a jelenlegi gyarmatügyi államtitkár van kiszemelve. A távozó Bethmann-Hollweget Weddel helyére Elzász-Lotharingia helytartójává neveznék ki. Félhivatalosan azonban azt jelentik: A Vossische Zeitungnak Bethmann-Hollweg kancellár lemondásáról vett értesülése nem felel meg a valóságnak. Semmiféle indító ok nem forog fenn, mely a kancellárt lemondásra bírná.

— Kossuth betegsége. Budapestről jelentik: A nagybeteg Kossuth Ferenc állapotában a mai éjszaka némi enyhülést hozott. Tegnap este és ma reggel Kossuth Lajos Tódor hosszabb ideig időzött bátyja betegágyánál. Ma délelőtt a beteg államférfi orvosai, Müller báró és Herzel báró professzorok megvizsgálták Kossuth Ferencet és megállapították, hogy a betegségben javulás állott be.

— Adomány. M. B. 2 koronát küldött kiadóhivatalunkba a „Boldogtalan anya” részére, mely összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— A Szent István dreadnought vízrebocsátása. Fiuméből jelentik: A város ma már egészen ünnepi színt öltött. A közeli falvakból megkezdődött a környékeliek beözönlése, hogy részt vegyenek a Szent István-csatahajó holnapi vízrebocsátásán. A szállodák már napok óta zsufolva vannak és a kormányzáság úgy intézkedett, hogy az előkelőségek és a hivatalos személyek a hajókon nyerjenek elhelyezést. Budapestről ma délután utaztak el a fiumei vízrebocsátási ünnepélyre a képviselőház és főrendináz. A kormány részéről Tisza István gróf miniszterelnök, Harkányi János báró kereskedelemügyi miniszter, Hollán Sándor államtitkár utaztak el. A kormány, a főrendináz és képviselőház képviselőit Wickenburg István kormányzó fogadja. A Szent István hajó vízrebocsátása holnap 11 órákor fog megtörténni.

— Balthazar Dezső a főrendinázban. Antal Gábornak, a dunántúli református egyházkerület püspökének halálával nemcsak a püspöki méltóság üresedett meg, hanem egy főrendinázi tagság is, mert Antal Gábor, mint a három legidősebb református püspök egyike, hivatalból tagja volt a főrendináznak. Halálával a rangsorban a negyedik református püspök, Balthazar Dezső dr. kerül helyére a főrendinázban, úgy, hogy — bár a szükséges formasságok meg nem történtek meg Balthazar Dezsőnek a főrendinázba való meghívása iránt — a mai nappal már főrendnek tekinthető. A reformátusok három rangban legidősebb püspöke most Baksay Sándor, a dunameliéki ref. egyházkerületben. Szász Károly halála után 1904. januárban választották meg; Kenesey Béla, az erdélyi ref. egyházkerület püspöke, Bartók György helyébe választották püspöknek 1907.-ben és Balthazar Dezső dr., aki a tiszántúli egyházkerület püspöke, 1911. óta. A negyedik és ötödik püspöki szék (ezekkel főrendinázi tagság nem jár) a tiszáninneri és dunántúli-püspöki Fejes István, illetőleg Antal Gábor halála folytán üres.

— Nem kell Bécsnek Parsifal. Bécsből jelentik: A héten volt az udvari Operában a Parsifal premiérje, mely iránt hetek óta a háromszorosára felemelt helyárak dacára is óriási érdeklődés mutatkozott. A közönség csak színházi jegyügynökök útján tudott jegyekhez jutni és ekkor is csak úgy, ha egy földszinti ülőhelyért száz, százhusz koronát, vagy még többet fizetett. A közönség kitartó érdeklődése a tegnapi, második előadásán sem csappant és az összes jegyek háromszoros árban keltek el. Mára azonban valóságos baisse állott be a „színházjegy-piacon”, mivel a közönség, u látszik, megelégette a horribilis árakat a színházi ügynökök ma délelőtt már rend árán sem tudtak a jegyeken tudni és kénytelenek voltak az ötvenkoronás jegyek árát husz koronára, sőt az előadás megkezdése előtt négy koronára leszállítani.

— Családirítás az elspekulált vagyon miatt. Triesztből jelentik: Cerlo Giovanni, nagy szőlészetek tulajdonosa úgy a saját, mint a felesége vagyonát képező 85.000 koronát ipavállalatokba fektette be. Ezenfelül a birtokára is nagyobb kölcsönt táblázattal be. Tegnap kapta Cerlo, aki 4 gyermek atyja, a hiobhírt, hogy a részesevése elveszett. A kétségbeesett ember ekkor nagyobb adag arzént kevert a borba és ezt megittatta a gyermekeivel, akik csakhamar meghaltak. Azután a férj és feleség is ivott a mérgezett borból. Másnap, amikor a Cerlo-család lakásában csend maradt, a szomszédok utána néztek, vajjon mi történt: ekkor megtalálták a hat halottat és Cerlo irásos vallomását a tettről.

— Meghalt, mert bírói zár alá helyezték a vagyonát. *Budapestről* jelentik: Néhány hónappal ezelőtt, amint azt az Aradi Közlöny is megírta, *Gutfreund* és *Herskovits* cég sikasztás miatt feljelentést tett *Weisz Norbert* katonai kincstári szállító ellen. A vizsgálóbíró elrendelte *Weisz Norbert* vagyonára a bünyügyi zárlatot 25000 korona erejéig. Tegnap délután *Faludi László dr. ügyvéd*, a *Gutfreund* és *Herskovits* cég jogtanácsosa, *Barta* rendőrfogalmazó és két detektív társaságában megjelent *Weisz Norbert*nek a *Rudolf-rakpart* 6. sz. alatt levő üzlethelyiségében, hogy a zárlatot foganatosítsa. Midőn erről a lakásán tartózkodó *Weisz Norbert* értesült, szivgörcsöt kapott és azonnal meghalt. A bünyügyi zárlat foganatosítását erre beszüntették.

— Elítélt mulató cimborák. *Petkovics Béla* rendőrfelügyelő tagnap éjszaka két detektívvel sorra járta a Rácváros ismert lebujaikat, hogy előállítsa a foglalkozás nélküli csavargókat. Éjfél után a *Polgári kávéházba* ment be a felügyelő, ahol egy mulatozó részeg kompániát talált. A társaság tagjait bevitték a rendőrségre, ahol az egyik férfi, *Rác Mihály* mázsolómunkás, elpanaszolta, hogy kilenvenhat koronájából mindössze három maradt meg, a többit elszedték tőle mulatótársai, akik egyébként valamennyien ismert bűnösök a Rácváros sötét társadalmának. *Szilágyi László dr. rendőrfogalmazó* ma ítélezett a csavargók felett, s *Wodruk István* állás nélküli pincért, akit a szeretője tart el, tíz napi elzárásra, *Turcsin Danicát* és *Wodruk Istvánt* pedig nyolc napi elzárásra ítélte. A rendőrbírói tárgyaláson *Jegessy Károly dr.*, az új főügyész volt a vád képviselője.

— Megölte tisztársát egy főhadnagy. *Krakóból* jelentik: Kinos feltűnést keltő dráma játszódott ma le két katonatiszt között. *Hausmann* tüzérfőhadnagy lelötte *Zigler* főhadnagy társát. Egy verzió szerint *Hausmann* főhadnagy tettét illuminált állapotba követte el; más verzió szerint *Hausmann*, aki összeveszett *Ziglerrel* parancsot adott tiszt szolgájának, hogy lölje le *Zigler*t és a szolga teljesítette ura parancsát. *Zigler* azonnal meghalt. *Hausmann* és tiszt szolgáját letartóztatták.

— Antal püspök temetése. *Komáromból* jelentik: Ma délután két órakor volt *Antal Gábor* püspök temetése. A kormány képviselőiben *Hosvay Lajos* vallás- és közoktatásügyi államtitkár, az egyetemes konvent részéről *Degeafeld József* főgondnok jelent meg.

— Kinevezés. Az „Adriai” biztosító társulat igazgatósága, *Török Kálmán* központi hivatalnokot a Nemzetközi Baleset Ellen Biztosító r. t. aradi vezérigénynökség titkárává nevezte ki.

— Írók és művészek becsületrendje. *Párisból* jelentik: A hivatalos lap holnapi száma közli a becsületrend kitüntetettjeit. A rend főtisztje *Pierre Lotti*, a kiváló író, parancsnoka *Charles Richet* kemikus, a Nobel-díj nyertese és a rend új lovagja *Sarah Bernhard* lett.

— Személyvonat és közuti kocsi összeütközése. *Essenből* jelentik: A vasuti feljárónál egy személyvonat összeütközött egy közuti kocsival. Három ember azonnal meghalt, ötven súlyosan és számosan könnyebben megsérültek. A szerencsétlenség úgy történhetett, hogy a felvigyázó elfelejtette a sorompót leengedni.

— Halottal táncolt a bálban. A csehországi *Töplitz-Schönauból* jelentik: bécsi tudósítónknak: A közeli Turn-ban, az ottani „A belga udvarhoz” címzett hotelbeli táncteremben estély volt, amelyen sokan vettek részt, így *Hlouzek Mária*, 48 éves háztulajdonosnő is, a férjével. A hölgy egész éjjel nem táncolt, csak csendesen beszélgetett és nézte a táncoló párokat. Reggel 5 óra tájban egy fiatalember széles jókedvében táncra kérte fel a kissé elhízott *Hlouzek Mariát* és vitte magával a táncoló tömegbe. Alig tett néhány lépést táncosnőjével, amikor érezte az ifju, hogy a hölgy nem nagyon akarózik táncolni. Ennek dacára is csak vitte magával és jó öt percig forgatta hölgyét a valcer hangjai mellett. Hirtelen eleresztette a fin a táncospárját, aki élettelenül vágódott végig a táncterem sima padlóján. Orvosért kiáltozott és az csakhamar ott is termelt, de csak a beállott halált konstalálta. A fiu arra a hirre, hogy ő halottat táncoltatott, ájultan esett össze. A zsufolt táncteremben a szomorú eset nagy riadalmat okozott és a zene rögtön elhallgatott. A bálnak vége volt.

— A fogoly cigányasszony öngyilkossági kísérlete. A tegnap letartóztatott betörő-cigánybanda egyik tagja, *Ulobácsi Valéria* béli illetőségű tizennyolc éves cigányasszony, ma reggel a rendőrség fogdájában öngyilkossági kísérletet követett el. A szoknyája zsinégjével az ablakvasra akasztotta magát, de a fogházfelügyelő még idejekorán levágta a zsinegről a halálraszánt fiatal asszonyt, akinek így semmi baja se történt. A cigánybanda egy másik tagját, *Kovács Józsefet*, aki mint szabadságot katoná követte el a betöréseket, a katonasághoz szállították, s a legény, aki már hatodik esztendeje szolgál a katonaságnál, itt fogja eltölteni a legujabb bűnéért kirovandó büntetését is. A bandának még három gyerek tagja van, ezek felett a fiatalokruak bírósága fog ítélezni, a többieket átszállítják az ügyészséghez.

— Menetrendváltozás az Aradi- és Csánádi Egyesült Vasutak Mezőhegyes-kétegyházi és Ujszentanna-kétegyházi vonalán, február hó 1-től. Mindkét vonalon a személyszállító gyorsteher-vonatok helyett motoros-vonatok fognak közlekedni. A Mezőhegyes-kétegyházi vonalon: a 241. sz. vonat helyett a 219a) motoros vonat; indul Mezőhegyesről este 6 óra 50 perckor, érkezik Kétegyházára este 8 óra 13 perckor. A 242. sz. vonat helyett, a 210a) sz. motoros vonat; indul Kétegyházáról reggel 5 óra 50 perckor, érkezik Mezőhegyesre 7 óra 14 perckor. Az Ujszentanna-kétegyházi vonalon: a 341. sz. vonat helyett, a 319a) sz. motoros vonat; indul Ujszentannáról este 6 óra 40 perckor, érkezik Kétegyházára 9 óra 23 perckor. A 342. sz. vonat helyett a 310a) sz. motoros vonat; indul Kétegyházáról reggel 5 óra 37 perckor, érkezik Ujszentannára 7 óra 17 perckor.

— Ötven millió frank bukás. A párisi pénzpiacnak óriási szenzációja van. A Société Auxiliaire de Credit tegnap beszüntette fizetéseit. A bank óriási spekulációkba bocsátkozott, egy ideig minden rendben volt, de a mexikói és dél-afrikai értékek esése végzetesen érintette a bankot. A bukott bank kötelezettségei több mint ötven millió frankra rugnak. A bankbukás a párisi tőzsdén nagy konsternációt keltett, a parlamentben pedig mint egy új *Rochette-afférről* beszéltek.

— Az orléáni herceg válópöre. *Genéből* jelentik: A jelenleg Terzitetben tartózkodó *Fülöp orléáni herceg* ma *Dorottya* magyar főhercegnő, *József főherceg* nővére elleni válópöreben, egy brüsszeli választott bíróság delegálását kérte.

— Elfojtották a délafrikai vasuti sztrájkot. *Fokvárosból* jelentik: A délafrikai sztrájk mozgalom teljesen meghiusultnak látszik, amiről az ostromállapot proklamálásának tudható be. A munkások nagy része kijelentette, hogy ily körülmények között a sztrájk folytatása céltalan és a bányákban a munkát megkezdették.

— Katonazene. A Központi kávéházban ma este fél kilenc órától a helybeli es. és kir. katonazenekar hangversenyez.

— Leltár miatt mélyen leszállított árak. *Fischer-féle Nagy Áruházában*, *Arad Szabadság-tér* 12. sz. alatt.

— Ritka bélyegek vétele és eladása *Kerpelnél*. Egész gyűjtemények vásárlása 291

— Postacsomag, ajánlottlevél és utalvány feladási könyvek egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 filléres, az *Aradi Nyomda R. T.* nyomdájában *József főherceg-ut* 22. sz., a *Kossuth-szoborral szembe*.

— Izr. iskolai „Működési napló” nyomtatvány előírás szerint kapható az *Aradi Nyomda Részvénytársaságnál*.

TARKASÁGOK

(A returjegy.) Az aradi pályaudvar jegyváltó pénztára előtt sokáig ódögött az öreg parasztagda, aki valahonnan *Máriaradna* téjéről jött be *Aradra* román újvire vásárolni valamit. Ácsorgás közben valamire figyelmes lett. Egy uriember a pénztárnál tur-retur jegyet váltott. Az öreg paraszt oldalát nagyon furta a kíváncsiság.

— Ugyan fiatal ur, — fogta el az ideget — mi az a tur-retur jegy?

Az ismeretlen azután elmagyaráta, hogy tudja bácsi izé, honnét is jött *Aradra*? *Radnáról*? No hát bácsi, ha olyan jegyet vált, amellyel *Radnára* meg onnét vissza *Aradra* is utazik, az a tur-retur jegy. Meg hogy az ilyen jegy erősebb is valamivel.

Az öreg gazdának tetszett az ügy és nyomban megváltotta a tur-retur jegyet. *Radnára* meg vissza. A vonaton azután ismerős emberekkel került össze és amikor a kalauz már megvizsgálta a jegyeket, eldicsekedett:

— Tudjátok milyen jeggyel utazom? No hát tur-retur jeggyel!

— Hát ez meg már mi?

— No csak olyan jegy, amellyel *Radnára* meg aztán vissza *Aradra* utazhatok. De hallják csak koma, becsaptam ám az államot — tettem hozzá titoktartó sugással. — Be én, mert én is utazok vissza *Aradra* ezzel a jeggyel!

(Ne olyan bizalmasan?) A régi segéd jókedvűen szól főnökéhez:

— Szép időnk van!

— Mi az? Szép időnk? — méltatlankodik a főnök. — Nekem lehet szép időm, magának is lehet, de hogy szép időnk?! Hát társak vagyunk mi, hát belépett maga a cégbe, hogy itt többes számban beszél!

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	237
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	238
Működési napló	239
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	240
Nyomda	241

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

(Saját tudósítónktól.)

Arad, január 19.

Az időjárás megváltozott. Az erősebb hideg alább hagyott, helyébe gyakori havazást kapunk.

A korábbi fagy — mint mondják — károkat okozott, azonban, hogy ez mennyiben felel meg a valóságnak, ezt később fogjuk látni.

A gabonauzlet irányzata szilárd.

Elkelt a mai piacon:

200 mm. buza	21.60
150 mm. tengeri	11.60
Rozs	15.90
Arpa	13
Zab	12

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

(Saját tudósítás.)

Budapest, január 16.

Készáru.

Amerika egy negyeddél magasabb. Kinálat, vételekde mérsékelt, 15 ezer mm. 10 fillérral magasabb.

Határidő.

	Dél sárlat	3 órai sárlat
Buza 1914. áprilisra	11.60—11.61	11.65—11.66
Buza 1914. májusra	11.62—11.63	11.64—11.65
Buza 1914. októberre	10.75—10.76	10.78—10.77
Rozs 1914. áprilisra	8.90—8.91	8.91—8.92
Rozs 1914. októberre	8.51—8.52	8.50—8.51
Tengeri 1914. májusra	6.65—6.66	6.65—6.66
Zab 1914. áprilisra	7.75—7.76	7.75—7.76
Zab 1914. októberre	7.68—7.69	7.69—7.70

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (január 16.)

Osztrák hitel	883
Magyar hitel	838
4% koronajáradék	82.52
Osztrák-magyar államvasúti	725
Jelzálogbank	432.50
Lezámitolóbank	515.25
Hazai Bank	287.50
Magyar Bank	527
Kereskedelmi Bank	8825
Rimamurányi	636.75
Salgótarjáni	789
Köszti Vasút	817
Városi Villamos	815

Bécsi értéktőzsde (január 16.)

Osztrák hitel	833.75
Magyar hitel	837
Osztrák-magyar államv.	711
Déli vasút	103.75

A Temesvári Lloydársulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1914. jan. 16. Buza 75 kilogrammos 21.80—21.90 76 kilogrammos 22.00—22.10, 77 kilogrammos 22.20—22.30, 78 kilogrammos 22.40—22.50. Rozs (prima) 15.50—15.60, (közép) 15.00—15.10. Arpa (serti) 12.65—12.95, Zab (prima) 13.40—13.50, (közép) 11.80—11.90, Tengeri régi (magyar) 11.30—11.30, (román) régi 11.30—11.90, új 10.30—10.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 4.80—4.80, (rózsza) 6.50—6.60.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1914. évi január 17-én:

A) Bérlet. A) Bérlet.
1913.

Történelmi szín. 3 felvonásban. Írta: Bíró Lajos. Rendező: Szendrői Mihály.

SZEMELYEK:

Westland	Várnai J. J.	Theodori	Barics G.
Bérix	Kápolnay J.	Paula	Harmath J.
Almássy	Dr. Beregi S.	Radovány	Déli Lajos.
Törő P.	Dr. Kezler.	Idősebb hölgy	Lászi Etel.

Kezdete este 7/8 órákor.

NYILTÉR.

Ha a hó magassága már kedvező,

a téli sportoló nem bírja már ki otthon. Ski-el vagy röplival elmegy hazulról s még az utazástól sem riad vissza, hogy jó sporthelyet találjon. Az óvatos ember azonban gondoskodik róla, hogy ez az egészséges sport ne járjon kellemtelen mellékhatással. Ez mélyen s ezért zsebébe tesz egy doboz valódi Fay-fele sodenit, amit lassankint elszopogat. Ez megvédi a száj és a torok érzékeny nyálkahártyáit beteges izgatottságtól és jó hatással van az egész szervezetre. Fay valódi sodenije mindenütt kapható 1 korona 25 fillérért.

Óvás.

Mint hogy feleségemtől, Ruda Mátyásné született Popovits Deszián Iréntől különváltan élek, felkérek mindenkit, hogy nevemben ne hitelezzenek, mert ezen adósságokért felelősséget nem vállalok.

Ruda Mátyás.

Átadó

ügyvédi iroda.

Temesmegyében járásbíró-sági székhelyen elköltözés miatt **nagyforgalmu ügyvédi iroda** azonnal átadó. Cim a kiadóhivatalban.

Ajánlunk elsőrendű

**Porosz Salon kőszet
Magyar Fűtő kőszet
Porosz dió kokszt
Aradi légszesz kokszt
Vasaló Bükkfaszenet**

gondosan rostálva — faszén 25 kilós, kőszén és kokszt 50 kilós pontosan mért és plombázott zsákokban

Legolcsóbb árakon, házhoz szállítva.

A házhoz szállítás pontos betarthatása végett kérjük becses rendeléseit félhappal előbb megtenni.

Telefon számunk 139

Koeffel Károly és Fia

kőszén és kokszt nagykereskedése

Aradon, Boros Beni-tér 2. (saját ház.)

Izraelita iskola

„Működési napló”

nyomtatvány előírás szerint kapható a

Aradi Nyomda

Részvénytársaságnál.

Sirolin "Roche"

biztos hatásu tartós köhögésnél, a légutak hurutainál, hörghurut és asthmánál. **Influenza és tüdőgyulladások után a jóizű Sirolin "Roche"-al való hosszabb kúra megvéd az összes ártalmas következményektől. SIROLIN, "Roche" oldólag és fertőtlenítőleg hat; elősegíti az étvágyat és emésztést.** Sziveskejük a gyógytárakban határozottan Sirolin "Roche"-t kérni.

221—1914.

Hirdetmény

a föld- és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdónál számításba veendő kamatterhek bevallása tárgyában.

Általános jövedelmi pótdó fejében fizetendő:

a) a földbirtokra, a házbirtok alá eső házbirtokra, a folyó évre kivetett állami egyenes adónak 30 százaléka;

b) a házaszályadó alá eső házbirtokra a folyó évre kivetett állami egyenes adónak 40 százaléka;

c) végül az ideiglenes adómentesség kedvezményében részesített föld- és házbirtoknál 20% azon összeg után, mely az illető föld- vagy házbirtokra állami adó címén a folyó évre kivetett volna, ha a föld- vagy házbirtok adómentes nem lett volna.

A kölcsönre tehető ház- és földtulajdonosoknak az 1883: XLVI t. c. 18. §-a által kedvezmény adatott.

A telekkönyvileg bekebelezett közadók és kincstári bérhátralékok után járó kamatok nem képezik levonás tárgyát (1883: XLVI t. c. 16 §)

Az 1. pont alatti intézkedésből világosan kitűnik, hogy a levonás alapjául szolgál az az évi kamatösszeg, mely az adóévet megelőző év végén fennmaradt tőkemaradék után jár. Ha tehát valamilyen földbirtokos 1913. évi január hónapban 100.000 koronát vett fel magánhitelkötésnél és ebből ugyanazon évi december 15-ig 60.000 koronát visszafizetett a levonás alapjául az 1914 évre az 1913. évi december hó végén fennmaradt 40.000 korona tőkemaradék évi kamatának 10 százaléka veendő.

Ez az eljárás azonban csupán az 1. pont alatt említett közönséges kölcsönökre vonatkozik, mert ezektől a kölcsönöktől a 2. pont alatt említett törlesztési kölcsönök világosan megkülönböztetendők.

Ezekre az utóbb említett törlesztési kölcsönökre nézve ugyanis az általános jövedelmi pótdó kiszámításánál:

aa) a bizonyos évek alatt törlesztendő kölcsönök évi kamatának változatlanul a törlesztési idő egész tartamára vétetik az az összeg, mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsön vett tőke után egy évre esik;

bb) a kölcsön után nem a megelőző, hanem a folyó évre járó kamatnak 10%-a veendő tekintetbe, s így a levonás kedvezményre azokra a kölcsönökre is alkalmazandó, melyek az adóév folyamán keletkeztek. (1891: 41.187. pénzügymin. rend. 1891: 18. P. K.)

Itt megjegyeztetik, hogy az általános jövedelmi pótdónál számításba veendő kamattal értendő az az összeg, mely az eredetileg kölcsön vett tőkeösszeg után a pénzügymin. által kiállított kötvényben meghatározott kamatláb szerint kamattal fizetettik, ellenben az évi törlesztési összegből a tőke arózás apasztására valamint a kezelési költségekre fordított összeg az általános jövedelmi pótdó megállapí-

tésánál levonás alapjául nem veendő. (1893: 28.068. pénzügymin. rend. 1891: 18. P. K.)

A vallomás az adóév január 1—31-ike közötti időben adandó be a városi adóhivatalnál.

A benyújtott vallomásról elismervény adatik, mely a vallomás kellő időben történt benyújtásának igazolásul szolgál.

Kivételt képeznek a 2. pont alatt említett esetek, mert azok az adórók, akik a kölcsönkötésekre vonatkozó vallomások benyújtására kitűzött határidő letétele után valamely pénzügymin. telekkönyvi bekebelezés mellett törlesztési kölcsönt vesznek fel, jogosítvák a felvett kölcsönnek telekkönyvi bekebelezését igazoló és a bekebelezés megtörténtét követő 30 nap alatt benyújtandó vallomás alapján, a rájuk az adósság felvétele előtt kivetett általános jövedelmi pótdó mérvének helyesbítését az illetékes kir. pénzügyigazgatóságnál kérni.

Mindazok az adórók, kik az államkincstár megkérésére irányzott szándékból az általános jövedelmi pótdónak jogosulatlan apasztása céljából telekkönyvileg be nem kebelezett, nem létező, vagy a letézőnél nagyobb összegű adósságot, avagy a ténylegesnél magasabb kamatlábat valának be, az 1909. évi XI t. c. 93. (az 1913: 50.000. sz. hiv. összeállítás 201.) § a értelmében büntetendő jövedéki kihágást követnek el.

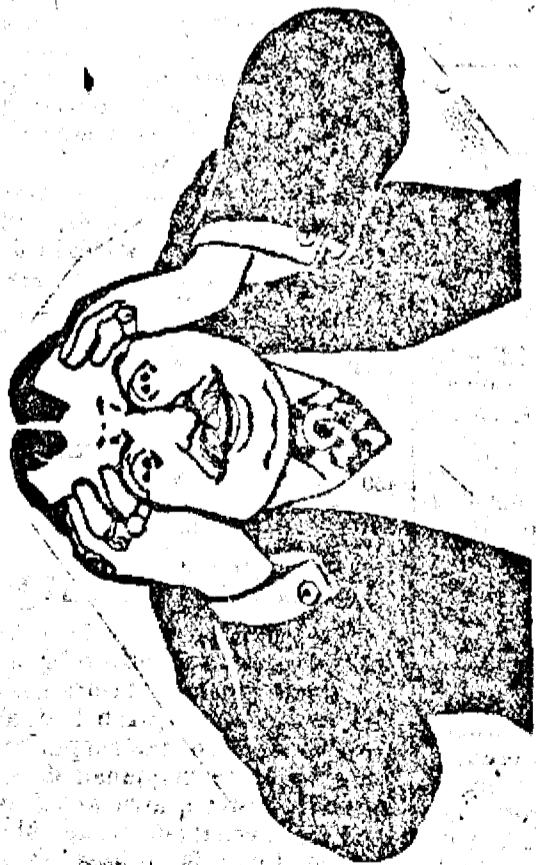
Kelt Arad, 1914 január hó 2 án.

Városi adóhivatal.

Méltóságos báró Bohus Lajos ur

hárpaltájában bérbeadatik f. évi február, esetleg május 1-től. — Három modern berendezésű nagyobb lakás, központi fűtéssel és lift használattal. — Három tágas szlethelyiség, mellékhelyiségekkel a Zrinyi-utcában. — Értekezhetni előírt hárgondnokkal

BÓDY BÓDOG

Hogy én azt nem tudtam!

hogy a legjobb

TELEFON és RUM-ot

VOJTEK és WEISZ-

nál kell vásárolni!

Apró hirdetések.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

2 distingue

Jellegének „Unio” hirdető irodában levele van. 452

KIADÓ LAKÁS.

József főherceg-ut 18.

szám alatt a luteránus templom mellett 4 szobás irodának is alkalmas földsvintes lakás azonnal kiadó. Bővebbet a házmesternél. 489

Két négyszobás

és egy ötszobás utcai lakás fürdőszoba és egyéb mellék-kényelemmel, azonnal kiadó. Batthyány-utca 23. sz. 375

ELLÁTÁS.

Ellátásba

venne urí család 1 nagyobb, vagy 2 kisebb deákot mérsékelt áron. Flórián-u. 6 sz. 409

ALKALMAZÁST NYER.

Gazdasági bognárt

Keres éves szerződésre az áldófalvai uradalom. Ajánlatok kéretnek „Áldófalvai Intézőség Borossébes” címre. 395

ALKALMAZÁST KERES.

Ügyes varrónő

házkhoz ajánkozik, vidékre is elmegy. Sposné, Kossuth-u. 62. 462

Egy fiatal

rafőskereskedő azonnali belépésre ajánkozik. Cím a kiadóhivatalban. 438

Intelligens

fiatalember irodai alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 453

Az összes

irodai teendőkből és könyvelésben járt-s fiatalember állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 437

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Legjobb porosz

fitőszén nagyban és kicsinyben kapható Roth József Eötvös-utca 3. Telefon 68. 5841

Egy kevésbé használt,

majdnem új fűszerüzlet-berendezés szabad kézből jutányos áron eladó. Cím a kiadóban. 362

Koks

(pirszén) nagyban és kicsinyben legolcsóbban kapható Roth József Eötvös-utca 3. Telefon 68. 5841

Báli fehér cipők

legcsinosabb, órlási választékban kaphatók 5 koronáért Amerikai Áruházban Deák Ferenc-utca 8. alatt. 6847

Pompás,

enyhe, lugmentes igen finom borotváló szappan darabonként 10 fillér, 8 darab legfinomabb mandola szappan 50 fillér, 3 darab legfinomabb tojás olaj szappan 50 fillér, 3 darab pompás illatú virág szappan 50 fillér 6 darab legfinomabb virág illat szappan dobozban 1 kor. Utólérhetetlen finomságu fogkefék darabonként 1 korona és 1.20. Földes Kelemennél Arad. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában. 3124

INGATLAN.

Demeter-utca 35. sz.

adómentes ház szabadkézből eladó. 6747

8500 koronáért

jól jövedelmező ház sürgősen eladó. Értekezhetni Grosz Manóval Szabadság-tér 5., I. em., 2. 397

KÜLÖNFÉLE.

Boldogtalan anya;

kinek férje elméjében megzavarodott s beteg a kórházban fekszik, felkéri azon nemes jó szívű adakozókat szíveskednének őt valamint négy apró gyermekét némi segélyben részesíteni, a segélyeket ezen lap kiadóhivatalához beküldeni, melyért hálás köszönetet mond ugy saját, mint gyermekel nevében.

Pormentes faszén

vasalásra kapható Roth József Eötvös-utca 3. Telefon 68. 5841

Fucovesin

Tabl. fucovesini comp. Elhízás elleni gyógyszer, nem hashajtó, nem ártalmas. Kipróbált biztos szer. — Ára használati utastással ellátott eredeti doboznak 8 korona 50 fillér. Főraktár: Hehs Vilmos gyógyszer-tára a Szent Istvánhoz Aradon, Batthyány utca. Összes készítményeink Földes Kelemen gyógyszer-tárában is kaphatók. 5189

Diamant Jenő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (polgári iskolával szemben) épület- és díszmű bádógos munkákat legjutányosabban készíti: ugy helyben, mint vidéken. 511

Mindenki olyan öreg,

aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regenerator, ezen készítménytől minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy üveg ára 2 korona. Földes gyógyszer-tár, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában. 1224

Takszámoteres

Bér-autók

Telefonszám 816

2381

Szolgálat: reggel fél 8 órától éjjel 12 óráig.

Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Valódi angol sport, vadász valamint modern katonatiszti, vasutas és egyéb sapkákat

ajánl:

Schäffer Henrik
Aradi Első Sapkakészítő vállalata

Arad, Andrassy tér (Bing-ház).
Telefon 202. szám. 307

Eladó

egy nagy bank teljes berendezése

u. m.: „Safe deposit” nagy páncélszekrények, bőrbutorok, amerikai asztalok tetővel és anélkül, 1 Roneo másoló-gép, 1 Roneo sokszorosító-gép, szőnyegek, oszillárok és egyéb irodai felszerelések. Érdeklődni lehet e hó 22-ig Budapest, V., Váci-körút 22., a portánál, délután 2—5-ig. 406

1241/29 1912—V. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1241/29. és 1241/28—912. számú végzése által az Arad-csanádi gazdasági ipénztár r. t. és Codrul ipénztár végrehajtatók javára 5300 kor. és 18.000 korona tőke és járuléki erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és fölül foglalt és 6500 koronára becsült téglából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Aradon, Marostáj tégláégető telepen leendő eszközésére 1914. évi január hó 31. napjának delélti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg; hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1914 január hó 3. napján.

Török Dénes,
bíró végrehajtó.

Uj fa- és szénüzlet.

Értesitem a vásárló közönséget, hogy

Simonyi-utca 1. sz. alatt (Uránia-épületben) egy jól berendezett 379

aprított tűzifa, kősz és kőszén üzletet

nyitottam meg. Aprított fa méter-mázsánként hazaszállítva 2.70 kor.

Raktáron tartok továbbá elsőrendű porosz nazal kőszén, kősz és szagtalan darabos faszenet legolcsóbb napi árakban. Szívés párt fogást kérek kiváló tisztelettel:

Stenner J.

Telefon 1017. Telefon 1017.

27—1913. végrh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvény zéknek 1913. évi 80508. számú végzése következtében Dr Goldzieher Márton ügyvéd által képviselt Kliment Jánosné javára 2000 korona erejéig 1913. évi december hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és fölül foglalt és 763 korona 80 fillérre becsült következő ingóságok u. m.: különféle árucikkek és rövidáru nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíróóság 1913. évi V. 752. sz. végzése folytán 2000 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi december hó 22. napjától járó 5% kamattal, 1/3% valódi és eddig összesen 59 korona 20 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Kisjenőn leendő megtartására 1914. évi január hó 26-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és fölül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeztetik.

Kelt Kisjenőn, 1914. évi január hó 13. napján.

Balassa,

450 kir. bír. végrehajtó.

31008—1913 kh. sz.

Hirdetmény.

Az aradi ipartestület kebelében működő békéltető bizottság segéd tagjainak megválasztására a békéltető bizottság alapszabályainak 3 §-a értelmében határnapul 1914. évi január 18. napjának d. e. 10 óráját kitűzöm s arra az alapszabályok 2 §-a értelmében a testülethez tartozó iparosok összes segédeit meghívom.

Választatni fog egy évre szóló megbízással 45 tag és 15 póttag. A választás felelőtlenséggel, vagy szavazó lapokkal történik és vissza nem utasítható.

Arad, 1913. évi december 27.

Green s. k.
főkapitány.

Glogováci Első Takarékpénztár Részvénytársaság.

Meghívás.

A Glogováci Első Takarékpénztár Részvénytársaság részvényeseinek

1914. február hó 1-én vasárnap délután 3 órakor

az intézet helyiségeiben Óthalmom tartandó

11-ik rendes évi közgyűlésére

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes és a jegyzőkönyv vezetésére egy jegyző jelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1913. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. 6 igazgatósági tagnak 3 évre való megválasztása.
- Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 24. §-a értelmében részvényeiket folyó évi január hó 26-ig az intézet pénztáránál, térítvény ellenében letéteményezni sziveskedjenek.

Óthalom, 1914. január hó 8-án.

Az Igazgatóság.

Vagyon.

Mérleg-számla.

Teher

Pénzkészlet	44,346,57	Részvénytőke		300,000
Más pénzüzeteknél elhelyezett tőkék	23,122,11	Általános tartalékalap	215,000	
Váltó-tárca	2.242,461,30	Külön tartalék-alap	2,000	
Jelzálog-kölcsön	5,000	Alkalmazottak segélyalapja	1,000	218,000
Folyó számla-adások	211,092,50	Betétek		929,407,76
Értékpapírok	297,180	Visszleszámitolt váltók		1.298,750
Leltár	2,698,30	Hitelezők		1,047,04
10% leírás	298,30	Pénztár letétek		2,644,31
		Hátralékos betét kamatadó		1,905,39
		Előre felvett kamatok		22,500
		Nyereség áthozat	2,487,02	
		1913. évi nyereség	48,880,96	51,347,98
	2.825,602,48			2.825,602,48

Óthalom, 1913. évi december hó 31-én.

Frank Fidél s. k.
vezérigazgató.

Welsch Miklós s. k.
könyvelő.

Müller Antal s. k.
pénztárnok.

Frank János s. k.
igazg. elnök.

Vaja Antal s. k.
igazg. alelnök.

Jerger József s. k.
igazg. tag.

Kozma György s. k.
igazg. tag.

Vormittag János s. k.
igazg. tag.

Jelen mérleg-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk, azt helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtuk.

Óthalom, 1914. év január hó 9-én.

448

Remlein Antal s. k.
felügy. biz. elnök.

Schneider József s. k.
felügy. biz. tag.

Gertach József s. k.
felügy. biz. tag.

Freer Ádám s. k.
felügy. biz. tag.

Figyelem!

Mindenki meggyőződhet egy próbarendelés által, hogy Salacz-utca 2. szám alatt ezelőtt Bolozni-féle cipő-fabrikába a legfinomabb kivitelben és olcsó ár mellett készítik férfi-, női- és gyermek-cipőket.

Cipők nagyraktára

Kossuth-utca 3. szám alatt, hol a legjobb anyagból saját műhelyemben készült férfi-, női- és gyermek-cipők kivételes olcsó árban, jó minőségben, szolid kiszolgálás mellett vásárolhatók 4688

Tisztelettel:

Czernóczky Mihály
url- és női-cipész.

Olosóbb mint a hatósági szék.

Farkas János

mészáros és hentes

József főherceg-ut 7. szám.
Városi és megyei telefon: 739. sz.

Ajánlom a n. é. közönség szives figyelmébe mai áralommal:

Leves hus 1 kg.	K 1-36
Szegyhus 1 kg.	K 1-12
Pecsenyehusok	K 1-52
Rostélyos	K 1-60
Vesepcsenyé	K 2-
Sertéshus 1 kg.	K 1-40
Sertéskaraj 1 kg.	K 1-60
Sertésszir tiszta friss	K 1-40
Zsirszalona	K 1-32
Haj	K 1-52
Borjucomb	K 2-40
Borju eleje	K 1-60
Kottlet és lapocka	K 2-
Püstit szalona	K 1-60
Pörzsölt szalona	K 1-60

Naponta friss felvágottak!

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérem! 271

Az Andrássy-téren az első emeleten

irodának vagy dívtalonnak alkalmas utcai lakás

február 1-re

kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 491

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos főszedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűs vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 491

Meghívás.

Az Ujaradi Takarékpénztár részvénytársaság által,

f. é. január hó 25 én délelőtt 10 órakor,
saját helyiségében tartandó

44-ik évi rendes közgyűlésre.

Napirend:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes választása és a jegyzőkönyv vezetésére egy tagjelöltje.
2. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése az 1913. évi zárszámadásokról, indítvány a tiszta nyereségnyel felosztásáról és a felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére.
3. Egy igazgató tanácsos választása.
4. Esetleges indítványok.

Azon t. részvényesek, akik ezen közgyűlésen részt venni óhajtanak, felkéretnek, hogy saját nevükre szóló részvényeiket az alapszabályok értelmében f. évi január hó 24-én, déli 12 óráig az intézeti pénztárnál beérkezéssel együtt bevitessék a közgyűlés helyiségébe.

Ujarad, 1914. évi január hó 11-én.

Az igazgatóság.

Az Ujaradi Takarékpénztár Részvénytársaság

zármérlege 1913. évi december 31-én.

Vagyas.	Teher.
Pénztár-készlet	45.367,59
Válto-tárca	3.620.317
Jelzálogkölcsemlők	1.441.264
Folyószámlái adócsók	265.136,95
Aradi Híó Takarékpénztár (betét)	41.173,93
Értékpapírok:	
K 100.000 — n. é. 4% kor. jár.	
& H 81-50	81.500
Külföldi	1.928
Nyugdíjalap értékpapirjai	83.428
Ingatlanok	22.594
Lektár	62.000
létes	2.800
létes	800
Hátrahatók jelzálogkamatok	2.000
	24.036,02
	5.607.317,49
Részvénytőke	500.000
Tartalékalap*	140.042
Nyugdíjalap	31.830
Jótekmény-célú alap	7.000
Házertékesökkenési alap	10.000
Adótartalékalap	8.000
Betétek	4.095.490,24
Visszeszámitolás	634.443
Letétek	12.100,47
Előre felvett váltókat	35.398,32
Nyereségnyegyenleg:	
1912. évi áthozat	12.000
1913. évi nyereség	126.013,46
	138.013,46
	5.607.317,49

Ujarad, 1913. évi december 31-én.

- Pommerschheim s. k., titkár. Netter s. k., igazgató. Philipp s. k., igazgató. Theis s. k., igazgató. Lambert s. k., könyvelő.

Az igazgató-tanács:

- Berth s. k. Fixmer s. k. Fock s. k. A. Hartmann s. k. Hartmann s. k. Klug F. s. k. King s. k. Krebs s. k. Smolensky s. k. Schork s. k. Wagner s. k.

Alulírottak a mérleget és a nyereség- és veszteség-számlát ugyszintén az üzleti könyveket ismét beható vizsgálat alá vettük és azokat mindenben helyesnek találtuk.

Ujarad, 1914. évi január hó 12-én.

A felügyelő-bizottság:

- Lászlóffy István s. k., fel. biz. elnök. Dr. Holz Antal s. k., fel. biz. tag. Weisz Adolf s. k., fel. biz. tag. Zircher Antal s. k., fel. biz. tag.

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény, valamint az alapszabályok rendelkezéseivel képest az 1913. év folyamán az intézeti ügykezelést behatóan ellenőriztük és úgy a pénztárt, mint az üzletkezelést és a könyvvitelt mindenkor rendben találtuk.

Szintny beható vizsgálat tárgyává tettük az előterjesztett mérleget, valamint a nyereség- és veszteség-számlát, mely vizsgálatunk eredményeként konstatáljuk, hogy mindkét számlát az üzleti könyvekkel pontosan egyezőnek és a törvénynek megfelelőnek találtuk.

Végre kijelentjük, miszerint az igazgatóságnak az 1913. üzletévben eredményezett 138.013 korona 46 filléres tiszta nyereségnyel felosztása és hováfordítása iránti indítványaihoz csatlakozunk, kérve egyuttal, miszerint úgy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottságnak a lefolyt üzletévre a felmentvényt megadni méltóztatassék.

Kelt: Ujaradon, 1914. évi január hó 12-én.

A felügyelő-bizottság:

- Lászlóffy István s. k., elnök. Dr. Holz Antal s. k. Weisz Adolf s. k. Zircher Antal s. k.

Drága idők!

Drágaság idején ajánlatos megemlékezni arról, hogy a **Dr. Oetker sütőpora** ára 12 fillér hozzáadásával készített sütemények az ember táplálékának fontos részét képezik és aránylag olcsók. Tájékoztást nyújtanak Dr. Oetker receptkönyve, melyek ingyen kaphatók minden élelmiszer-üzletben, esetleg levelezőlap útján Dr. A. Oetkertől Baden-Wien mellett. 1901

Ej ha! Ez már Jó Bor!

Korcsmárosok, szállodások és magánosok figyelmébe!

Pár száz hekté 1911. és 1910. évi saját termésű bor, igen finom, tiszta, zamatu, hegyi mész-égek! Nem savanyu! Kicsinyben és nagyban eladó.

Kérjen ajánlatot!

Vojtek Alajos szőlőgazdasága GYOROK-MÉNES. Levé cím: VOJTEK ALAJOS ARAD.

Millió ember használja

Köhögés

rekedtség hurut, elnyálkásodás torokharut, fullasztó és gőrocső köhögés ellen a 5516

Kaiser-féle mellpasztillát

3 „Fenyőjegygyel” 6050 bizonyítvány orvosoktól maganzemberek elismerésével a legjobb ajánlat biztos sikerre és közkedvelésre. Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 filléres dobozban.

Kapható: Hajós Árpád, Gutor Fülöp, Kelemen, Breuer Fülöp, Ring Lajos, Bozsnai Mátya, Vojtek Kálmán, Krebs Gábor, Berger Gyula, Vajda György, Haha Vilmos, Gótz Károly, Bernát János, Kárpáti János gyógyszerárban, Vojtek és Weisz drogeria, Hauer Neosor drogeria, Török A. és Társa „Angyal” drogeria, Arad Stodolni Dező gyógyszerár, Ujarad Zombory János gyógyszerár, Ujzentanna, Adler Lajos Gyula gyógyszerár, M. Pécska, Orr Rozsó Paalka, Toffert Károly gyógyszerár, Elek, Krausz Elemér gyógyszerár, Glogovics Zeigmondovics Géza Iris gyógyszerár, Lipka, Székely Zoltán gyógyszerár, Cserebón, Bauer Károly gyógyszerár, Kevermes, Roxim János gyógyszerár, Pécska.

Nyomatványok

eszes kivitelben kaphatók az Aradi nyomda r. t.-nál.

Aradi Ipar- és Népbank.**Meghívás.****Az „Aradi Ipar- és Népbank”**

tisztelt részvényeseit

1914. évi február hó 2-án délelőtt 10 órakor az intézet üléstermében tartandó

XLIV-ik évi rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívom.

Tárgysorozata:

1. Közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1913. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.
3. Egy igazgatósági tag megválasztása 2 évre.
4. Három igazgató-választmányi tagsági hely betöltése 2 évre.
5. Az alapszabályoknak a nyugdíjalapra vonatkozó 144, 150. és 160-ik §-ainak megváltoztatása.
6. Esetleges indítványok.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni s szavazati jogukat érvényesíteni óhajtják, felkértem, hogy az alapszabályok 69. §-a értelmében részvényeiket f. hó 31-ig az intézet főpénztáránál elismervény ellenében letenni sziveskedjenek.

Az alapszabályok 68-ik §-a értelmében szavazatképes részvényesnek csak az tekinthető, kinek részvénye a közgyűlés megtartása legalább 8 hóval az intézeti részvénykönyvben saját nevére beiktatva van.

Arad, 1914. január 16.

Szalay Károly, s. k.

kir. tanácsos, elnök-igazgató.

Aradi Első Takarékpénztár.**Meghívás****az „Aradi Első Takarékpénztár”**

részvényeseinek

vasárnap, 1914. évi január hó 25-én délelőtt 10 órakor az intézet üléstermében (Atzél Péter-utca 1. sz.) tartandó

73-ik rendes évi közgyűlésére**Tárgysorozat:**

1. Elnöki intézkedés az alapszabályok 27. §-a értelmében.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1913. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. A módosított alapszabályok 29. §-a értelmében egy felügyelő-bizottsági tag, továbbá két váltóbiráló-bizottsági és két igazgató-választmányi tag megválasztása egy évi időtartamra.
4. Nefeláni indítványok. (Alapszabályok 23. §.)

Az alapszabályok 16. §-ának értelmében szavazati joggal bíró t. e. részvényesek, valamint ezek alapszabályozó képviselői kötelesek, hogy részvényeiket, vagy az ezekről szóló köz- vagy hitelintézeti letéti gazdálkodásukat, a képviselők pedig ezenkívül meghatalmazásukat 1914. évi január hó 24-ig az alapszabályok 22. §-a értelmében az intézet főpénztáránál nyeresendő elismervény ellenében letétkönyvezni sziveskedjenek.

Arad, 1914. január hó 7.

Az igazgatóság.

Aradi Első Takarékpénztár.

Vagyon.

Mérleg-számla 1913. évről.

Teher.

	Összeg					Összeg			
	Korona	fl.	Korona	fl.		Korona	fl.	Korona	fl.
Pénztárkészlet			1.225,394	22	Részvénytőke				10.200,000
Váltó-tárca			33.716,308	96	Tartalék-alap	3.000,000			
Jelzálog-kölcsönök			3.726,104	—	Külön tartalék-alap	2.908,180	81		
Amortisationális jelzálog-kölcsönök ...			10.744,629	78	Értékpapír árfolyam különbozeti tartalék-				
Előlegek értékpapirokra			320,179	—	alap	155,046	26		
Folyó számlai előlegek értékpapirokra,					Házérték csökkenési tartalék-alap	200,000			
bekebelezett kötvényekre és árukra ...			5.819,704	90	Nyugdíj-alap	500,000		6.763,227	07
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék			1.164,081	45	Betétek	17.929,242	01		
Tulajdon ingatlanok :-					Betétek folyó- és check-számlán	3.965,315	54	21.894,557	55
Deák Ferenc-utcai 42. sz. ház	807,758	32			Átruházott jelzálog-kölcsönök			6.070,550	
Atzél Péter-utcai 1. sz. ház	240,000	—	547,758	32	Visszleszámított váltók			13.726,685	28
Tulajdon állam- és értékpapirok*)	3.459,525	—			Hitelezők			733,100	
Függő kamatok	51,266	58	3.510,791	58	Fel nem vett osztalék			605	—
Nyugdíjalap értékpapirjai:					Hátralékos tőke kamat-adó			42,424	70
300 drb. Aradi első takarékpénztári					Előre felvett kamatok			482,767	31
részvény			460,790	—	Nyereség egyenleg:				
Leltár álladék	15,211	39			Elővitel 1912. évről	57,531	12		
leírás	15,211	39			1913. évi tiszta nyereség	1.284,122	91	1.341,654	03
Hátralékos kamatok			19,828	73					
			61.255,570	94				61.255,570	94

*) Ebből állampapírok, záloglevelek és elsőbbségi kötvények K 2.850,000.—

Aradon, 1913. évi december hó 31-én.

Ottenberg Tivadar, s. k.
vezérigazgató.

Laczay Gyula, s. k.
titkár és cégvezető.

Szirmay Károly, s. k.
főkönyvelő.

Domány, s. k.
igazgató.

Hánn, s. k.
igazgató.

Müller, s. k.
igazgató.

Pareoz, s. k.
igazgató.

Schuster, s. k.
igazgató.

Tedeschi, s. k.
igazgató.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összegegyeztetjük és mindent helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtunk.

Aradon, 1914. évi január hó 8-án.

Braun Mór, s. k.
f. biz. tag.

Dániel Kálmán, s. k.
f. biz. elnök.

Maresch Gyula, s. k.
f. biz. tag.

Az „Aradi Első Takarékpénztár” 73-ik rendes évi közgyűléséhez intézett felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-ában és az intézeti alapszabályokban megállapított köteletségünknek megfelelőleg a lefolyt 1913-ik üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben be-terjeszteni.

Az intézeti ügykezelést a lefolyt 1913-ik év folyamán rendszeresen ellenőriztük s az ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és teljes pontosság uralkodik.

1913-ik évi december hó 31-én megkezdjük a vagyonnak leltári felvételét, mely behatóan és lelkiismeretesen teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szereztük, hogy a mérleg-számlára felvezetett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltetnek.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1913-ik évi mérleget, valamint a veszteség- és nyereség-számlát, a kifogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt könyvek, továbbá az általunk tételenként megvizsgált kimutatások, leltárak, zárszámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek és mindenben a valónak megfelelőnek találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak be-terjesztett jelentésében az 1.341,654 korona 03 fillér tiszta nyereség hováfordítása iránti javaslatát.

Az előadottak alapján tisztelettel kérjük a t. közgyűlést, hogy a lefolyt 1913-ik üzletévre nézve úgy az igazgatóságnak, valamint az alólírt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1914. évi január hó 8-án.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Braun Mór, s. k.
fel. biz. tag.

Dániel Kálmán, s. k.
fel. biz. elnök.

Maresch Gyula, s. k.
fel. biz. tag.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája, könyvkötészete és betűtömöntődje.